

ELŐFIZETÉS

MELYIKEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hetős poszt sor egyszer 80 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási poszt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, március 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Rajta! Kezdődik!
A huszonöt éves Kossuth-asztaltársaság.
Válok az uramtól.
Az utolsó trónbeszéd.
Koldusok.
Az „előtűnt” mostoha mama.
Kulisszatitkok.
Aradi élet.
Új nyomok az aradi foltfogató banda körül.

A szétzúllott országgyűlés.

Arad, március 19.

Ha valamely előkelő familia szép reményekre jogosított csemetéje nem váltja be a hozzáfűzött reményeket és a komoly munka, a lelket frissítő tanulás helyett éjjeli mulatóhelyeken ledér hölgyek társaságában szüresöli a pillanatnyi gyönyöröket, akkor a családi tanács kimondja rá: „A ny fiu a zúllás útján van.” Ez az ifjú azonban rendszerint nem áll meg a lejtőn, hanem lefelé zuhan, mig nem az Igazságnak cifra, márványból készült palotájába, a büntető bíróság tárgyalási termébe jut. Ott kimondják rá az ítéletet, amelyet a családja szánalmas, vagy apatikus közlegyintéssel vesz tudomásul: „Megérdemelte, hogy elítéljék! Ez a fiu teljesen elzúllott!”

A magyar nemzet könnyelmű, erőszakos, éretlen fia — a parlament — két nap múlva a budai vár ama ragyogó termébe jut, ahol kimondják rá a halálos ítéletet. Megfosztják eslekvési képességétől, miután számta-

lan jelét adta, hogy alkotni nem, csak rombolni akar. A komoly munkálkodás, a nemzet örömét kereső igyekezet helyett a rakoncátlanság vágya vezette minden lépését. A gyönyörűségek pillanatnyi örömét kereste, ahelyett, hogy buzgósággal látott volna ama munkájához, amelyet kijelölt számára a hivatása; a maradandó alkotás helyett a gyors élvhajrázat, a nemzet gazdagítása helyett a saját meggazdagodásának gondolata izgatta és ki is vette részét mindama gyönyörűségekből, amelyeket a tiltott uton szerzett javak élvezete nyújthat. Ez a parlament megérett az igazságos bíró ítéletére. Ez az országgyűlés szétzúllott és a királyi szó parancsa nélkül se tudott volna tovább élni. Ez a parlament ma már nem is tudna eredményes munkát végezni, annyira fel vannak dülva a pártviszonyok, maga a parlament is annyira megunta már a saját életét. De a nemzet sem hullat könnyet azért, hogy ennek a parlamentnek mandátuma idő előtt fog véget érni. Mert annak a nagy lelkesedésnek, annak a nagy reménykedésnek, amellyel az ország 1905. januárjában és 1906. májusában ezt a parlamentet megválasztotta, nagy kiábrándulás és keserű csalódás lett a vége. És nem a nemzet a hibás. Nem a nemzetnek voltak vörmes reménysei, nem a nemzetnek voltak meg nem valósítható ábrándjai, nem a nemzet volt az, mely rózsaszínű illúziókat szőtt. A nemzet ettől a parlamenttől csakis azt várta, hogy azo-

kat a sebeket gyógyítsa be, melyeket az alkotmányellenes uralom ütött.

Am a koalíció parlamentje még ezeket a hozzáfűzött várakozásokat sem tudta megvalósítani. Mert hibás uton haladt az egész parlamentárizmus, mert magán viselte születésének minden hibáját az a rendszer, mely ezt a parlamentet összetehozozta.

A hamis jelszavak, az ígéretek parlamentje volt ez, amikor megszületett s tulajdonképpen egy hatalomra törekvő közkereseti társaság lett belőle, amelyben „külön lobogók” alatt vonultak fel az egyes érdekkörök.

Amelyik parlament ilyen előzmények után született meg, nem csoda aztán, ha úgy sáfarkodik a nemzeti javakkal, amint ez tette. Kormányzása a meglévőnek általános visszafejlesztéséből állt. Közjogi téren a császári parancsok alapján való kormányzást, a parlamentáris színezetű abszolutizmust honosította meg. Katonai téren kikapcsolt mindent, még azt is, amit elődei már kivitak. Gazdasági téren sokkal rosszabb kiegyezést kötött, mint amilyent készen talált. Pénzügyi téren rendezett viszonyokból óriási deficitbe sodorta az országot. A horvátokkal és a nemzetiségekkel ellenséges viszonyt provokált. Kulturális téren megrontotta a kötelező magyar népoktatást, melyet elődei megterveztek. Társadalmi téren liberális közéletünket odadobta a reakció martalékául.

A hazugság sorsa van megpecsét-

A cserepes.

Írta: Szomaházy István.

A tavasz elején odalenn jártam egy barátomnál a Tisza mellett. Régi ígéretet váltottam be: két-három napot egy pusztai kastélyban töltöttem, zöldelő vetések között, melyeknek csöndjét csak a töltésen átrobogó vonatok zavarták meg kétszer-háromszor naponként. Ugy nevezett kultúrember létemre mindig irtóztam az ilyen falusi kirándulásoktól s félve gondoltam az éjszakákra, melyeken az embert halálos némaság veszi körül; a horizonttal ölelkező földekre, ahol nincs kaszinó és színház s a petróleum-lámpákra, melyeknek már az emlékét is kipusztította belőlem a villamosság csodája. Fél-napi ottidőzés után izgatott örömmel jöttem rá, hogy rémképeket láttam, s hogy a jó Isten voltaképp erre az életre alkotta e gyarló föld vándorait. Színházat nem találtam, de részvétem azért egyszerre lelohadt a falusiak iránt; hiszen ezek a boldogok különben élnek, mint mi, akik a Koronaherceg-utcai sétában látjuk az emberl élet gyönyörűségeinek netovábbját. Dél-előttünkint a házigazdámmal a mezőn jártunk, délből bájos és intelligens asszonyokkal ebédelünk, délután kitűnő kártyapárti akadt, este pedig — pedig az estétől féltem a legjobban — néhány pompáskedvű szomszéd hajtattott át hozzánk a közelfekvő tanyákról. Mind kedves

és előkelő úri emberek, akik Tolsztojt épp oly jól ismerték, mint a dohánytermelés titkait s akikben egyetlen vonás se volt a vigjáték ismeretes parlagi gavallérjaiból. Jól öltözködtek, vacsora után a zongorához ültek s az asszony körül épp oly szeretetreméltósággal forogtak, mint a Courteline és a Michel Provins hősei.

E szomszédok egyike egy hallgatag, mintegy negyvenéves úri ember volt, divatos császárkabátban, széles, fekete écharpe-pal, akit házigazdám röviden így mutatott be:

— Szabó Pista.

Később megtudtam, hogy ez a Szabó Pista gazdag gyáros, a porcellánkészítőműveit a különböző világkiállításokon is kitüntették, s egy-egy remekbe készült vázája a fejedelmi udvarok szalonjaiba is elkertült. Ő szerényen cserepesnek mondta magát, de a házigazdám utólag felvilágosított, hogy a vidék neki köszönheti a jólétét: gyára mintegy harmadfél-száz munkást foglalkoztat s az emberei imádják, mint a jó Istent, mert a legutolsóval is nyájasan szóba áll s tíz év óta még nem terjesztettek elő olyan méltányos kérést, melyet azonnal ne teljesített volna.

Vacsora után, egy sereg szép asszony is lévén a társaságban, természetesen a színházra került a beszélgetés sora, s néhány bájos menyecske kíváncsi szemmel tudakozódott nálam az idel év kiválóbb darabjai felől. A vidéki

asszonyok idealizmusával beszéltek a budapesti színésznőkről, akiket mindannyian irigyeltek, mert pusztai remeteségökben azt hitték, hogy a színésznők élete a gyönyörűségek láncolata. Mindenki belevegült a diskurzusba, csak a porcellángyáros hallgatott s mikor udvariasan megkérdeztem tőle, vajon a színházak nem érdeklik-e, mosolyogva így felelt:

— Bizony nem valami nagyon...

A házigazdám jóízűen élvezte magát, szép háziasszonyunk pedig kíváncsian felém fordult:

— Hát nem ismeri a Szabó Pista multját?

— Multja is van? — kérdeztem tréfásan.

— Meghiszem, hogy van. Olyan multja, amilyennel csak kevés ember dicsekedhetik. Persze a cserepes ur nem igen szereti, ha élet-rajának ezzel a fejezetével előhozakodik valaki...

— Hallottál valaha Zombori Ernőről? — kérdezte a házigazdánk.

— A titokzatos magyarról, a ki a külföldi operákban annyi diadalt aratott? — szólottam élénken. Hogyne, hiszen tíz évvel ezelőtt valamennyi újság a misztikus Zombori Ernő dicsőségét zengette...

— Akkor ezt is tudod, hogy a világhíri magyar énekes egy tavaszi napon végrepp eltűnt a színházak kulisszái közül? Dicsősége teljében, legnagyobb sikerei közepette tűnt el,

— Mi, kispolgárok alakítottuk ezt a társaságot, nem türhetjük, hogy a jó nadrágos urak leszorítsanak bennünket.

Az iparosság összefogott és tulsulyra került a társaság lateiner tagjai fölött, melyek haragosan otthagyták a 888-ast és átköltöztek az Oroszlán vendéglőbe, ahol megalakították a másik Kossuth-asztaltársaságot.

— Rajtunk nem fogtok ki, — mondták erre az eredeti Kossuthisták

Nagy titokban levelet szerkesztettek és elküldték a remeteségben élő ősz Kossuth Lajosnak Turinba. Arra kérték a nemzet bálványát, engedje meg a 888 belitársaságnak, hogy a Kossuth nevet használhasson. Nemsokára megjött a válasz Turinból. Kossuth Lajos megengedte, hogy a társaság az ő nevét használhassa. Amikor az Oroszlán vendéglő Kossuthistái tudomást vettek a turinai törvényesítésről, csöndben szételeztek és feloszlott a társaságuk. Később aztán lassankint valamennyien az eredeti Kossuth-társasághoz csatlakoztak.

A társaság 8–10 esztendeig nem sok eredményel működött, azonban a Kossuth kultusz fejlesztése körül kifejtett fáradozásának egyszerre csak szomorú esemény adott erős tápláló tüzet: meghalt Kossuth Lajos. Ez a siralmas esemény tudvalevőleg elementáris erővel hatott a nemzetre, amelynek minden fiába bevéődött a magyarok remetéje iránt való rajongás érzése. Az aradi Kossuth-asztaltársaság nemsokára ezután megindította a gyűjtést Kossuth Lajos szobrára, felhasználva a Kossuth halálakor keletkezett fölbuzdulást. A millenáris esztendőben Aradon 3 emléktáblát helyeztetett el a társaság: ezek a februári dísző utcai harcra és Kossuth Lajos itt tartózkodásáról szólnak.

Iskolai alapítványokat is tett olyan idegenajku ifjaknak, akik a magyar nyelvben kiünő előmenetelt tanusítanak. A társaság továbbá a Kossuth-szobor pályamunkáinak egy-egy példányát minden aradi iskolában elhelyezte. A március 20-iki szomorú eseményt, Kossuth Lajos halálát úgy tette emlékeztetéssé a társaság, hogy az aradi iskolákban erről előadást tartat, illetve megkérte az intézetek vezetőit, hogy erről tartssanak beszédet az ifjaknak. 1903-ban megindította a megálmat az aradi vesztőhely

megváltására, s ismeretes, hogy ez milyen szép eredménnyel végződött. Az a célja most a Kossuth társaságnak, hogy a Kossuth-parkban valamely szép kúttal tegye örökre emlékeztetéssé az aradi polgárság eme lelkes csoportjának működését.

Hogy micsoda erő működött ebben a társaságban, amely negyedszázadon át ennyire megnövesztette erejét? A családi érzésben rejlő nagy erő forrasztotta itt össze a polgárokat, Nagy Kálmán elnök azt a kedves szokást honosította meg, hogy a tagok családjában történt mindennemű eseményt a társaság ünnepévé avatott. Ha gyermek született valamely családban, eljegyzés, vagy esküvő volt, arról az elnök meleg szavakban emlékezett meg. Ennek a szokásnak legutóbb is kedves példájával szolgáltak. Amikor Schwarcz Zsigmond asztaltársasági titkár leánya menyasszony lett, a Kossuth társaság küldöttségileg nyújtott át a kisasszonynak egy virágcsokrot, amikor pedig asszonnyá avatta a hitvesi eskü, értékes ezüst ajándékkal lepték meg.

Válok az uramtól!

Egy érdekes hölgy kalandjai.

Távirati tudósítás.

Arad, március 19.

A nagyvárad pezgős, mámoros éjszakák mulatós világában tüzes, perzselő szenzációk történtek nemrégiben. Egy tüneményes szépségű, nagyon előkelő hölgy jelent meg a vörös kártyos szeparekban. A cigány, a pezgő a férfiakok, mint mágneses erők vonták ezt a csodaszép asszonyt a bódító éjszakák sodrába. A szőke haja, a mosolya, termete, vére lángolása izzó kalandokba csábították ezt a titokzatos, elegáns asszonyt, aki udvarlói között, buja keringők bugása idjén jelentős mosollyal nyújtotta csókra finom vonalú, arisztokrata kezét:

— Válok az uramtól!

Ez volt a jelszava. Gáláns kalandok kedvelői versengve hódoltak a szép a szony előtt, aki pazarul is bánt a kegyeivel. Legelőször három hónappal ezelőtt tűnt fel Nagyváradon s ma a rendőrség diszkrét kérelmére utazott tovább, expressz-vonaton robogva előre a szere-

lem országútján. Januárban jelent meg legelőször ebben a villanyfényes városban a csodaszép asszony. A Pannonia-szálló 23-as szobája hamarosan férfiszívek álma, vágya lett: itt lakott ez a kalandos vérű hölgy. A szőke haja feltűnő szépségű volt, különösen egy feltűnően szép, pazar eleganciájú zöld ruhában járt — s hej, ezt a szőke haját, ezt a zöld ruhát sokan emlegetik a vidám éjszakák előkelő mulatói közül. A szépasszony ugyanis hamarosan bőkezű, előkelő udvarlókat szerzett.

Rajongtak érte A szállóban H. Ernő dr. huszárezredes nejének mondotta magát. Nagy tisztelettel szolgálták ki. Az udvarlójának elmondta, hogy válik az urától, 8 hónapja nem élnek már együtt s a férje Montecarlóban lakik.

— Én pedig — mondogatta és tűzben ragyogott a szeme — válófélben lévő asszony vagyok. Válok az uramtól!

És kezdődtek a pezgős éjszakák. Kegyeiért verseny indult meg. Éjszakáról-éjszakára szült a zene és patakozott a pezgő. Egy különösen mámoros éjjelen a szó leggyönyörűbb értelmében pezgő habjaiban f. résztette meg egy vidám társaság a mulatós hölgyet. Ekkor a szeparek pincérével valami konfliktusa támadt a szépasszonynak, aki panasza is ment a rendőrkapitányi hivatalhoz. A kapitányságon — itt félretesszük a lángolást és udvariasságot — kissé nagyon is kíváncsiak voltak a hölgy személyi viszonyai iránt, mert gyanus volt a folytonos mulatozás. A hölgy igazolta magát, a rendőrség pardont kért és a mulatság folyhatott tovább. De megszakadt mégis a mulatozás. A szép asszony hirtelen eltűnt. A detektívek ekkor megbízást kaptak, hogy figyeljék a szép asszonyt, mert most már nem bízott a kapitányság abban, hogy az előkelő nevet jogosan használja a rejtélyes hölgy.

Nem kellett soká várakozni. E hónap elején valamelyik gyorsvonat I-ső osztályából megint kilépett a szőke hölgy. Mikor elegáns gummirádlisával a Bémer-téren robogott át, már nyomában volt egy detektív. A szép asszony a Fekete Sas lakója lett. Gyorsan illatos leveleket vitt szét a városba a hordár és estére már szült a zene, ömlött a pezgő. A szálloda tábláján pedig nyoma sem volt az előkelő névnek, most egyszerűen Hauser Kornélia néven

bezártam a műhelyem kapuját. Fájó szívvel zártam be, de szomorúságomat enyhítette a remény: hátha csakugyan elérek valamit? Három hónapig úgy tanultam, mint egy tizenhatéves gyerek, három hónap múlva föléptem egy néme alföldi társulatnál. Nem tudom már, hogy mit énekeltem, de arra emlékezem, hogy az előadás után kétszáz diák kísért haza a lakásomra, s az igazgató hároméves szerződést ajánlott. A szerződést nem fogadtam el, hanem vándormadár módjára tovább repültem, s harmadfél év alatt Európának talán valamennyi opera-színpadán megfordultam. Mindent elénekeltem, ami a hangomba vágott; kétnapi utazás után friss erővel léptem este a színpadra, az alvás óráit megrövidítettem, hogy egy-egy új szerepet betanuljak, — s többet aludtam a vasuti kocsiiban, mint a saját ágyam párnái között. A fáradtság ismeretlen fogalom volt előttem, városról-városra, országról-országra repültem, s mindenütt az ismeretlen barátok és jóakarók sokasága fogadott. A fizetésem kétharmadrésze a takarékpénztárba vándorolt, néha kényeret és turót ettem vacsorára, s bármilyen kimerült voltam, nem ültem az omnibuszra, csak hogy a pár krajcárt félretehessen. Így dolgoztam, zsongogattam éveken át, miközben az újságok érdememen fölül foglalkoztak velem, s hazám lapjai is hosszú cikkekben találgatták itthon az ismeretlen magyar kiletét. Később, mikor a nevemet már mindenütt megismerték, akárhányszor szíves levelekben hívtak haza, de talán a világ min-

den kincseért se tudtam volna rászanni magam arra, hogy itthon, a honfitársaim szeme előtt is maskarába bujjak. Végig csatangoltam egész Európát, néha megesett, hogy egy-egy jó hangulatban levő uralkodó is megszorította a kezemet, büszke grófok és hercegek estélyekre hívtak, de én akkor is, a tapsok és éljenzések lármájában, arra az új módszerre gondoltam, mellyel a majolikának ragyogó zománccot fogok adni, s a szokatlan hőfokon, mellyel a cserepeimet tökéletesíteni fogom. A vállamat hermelinköpeny borította, az oldalamon aranymarkolatos kard csüngött, a nézőtér padjairól száz kíváncsi látszó fordult felém, — s én, az áriámat énekelve, képzeletben ott jártam a Tisza partján, s a hideg kéményre, a csöndes gyárra gondoltam, melyet annyi idő óta nem láttam. Amíg a tenyerek buzgón összeverődtek oda-lenn, s a páholyok dekoltált asszonyai égő pillantásokat vetettek felém, én halkán felsóhajtottam magamban:

— Ó, bár a százezer forintom együtt volna, mellyel a szegény gyáramat talpraállíthatnám. Néha egy-egy legyottra hívó levelet is kaptam, egy-egy bájos partnerem a színpadon kívül is kacérkodott velem, a kollegáim korecsmakba, kávéházakba hívtak; én mindig tagadólag válaszoltam, hiszen annyira gyűlöltem mindent, ami a színházzal kapcsolatban van! Hidegségem, józan voltem, pozitív terveim oly messzire estek ettől a hazug és fesett világtól! Pénzt, csak pénzt minden áron: ez a jelszó állott a zászlón, amellyel az emberiség meghódítására elindultam.

Emlékszem, Németországban volt, az uralkodó is meghallgatott egyszer a Lohengrin-ben. Fenomenális diadalom volt, a császár felhívott a páholyába s egy grófné, a kíséret egyik tagja, lelkendezve így szólott hozzám:

— Nemcsak szépen énekel, de lélekkel, érzéssel, az igazi művész meggyőződésével is. Látszik, hogy mindazt átérzi, amit a színpadon előad...

Hódolattal meghajoltam, de bensőleg ezt gondoltam magamban:

— Ó, bár a kis gyáramban befűthetnék végre, hogy hátat fordíthatnék ennek a káprázatos hazugságnak! Vajha ismét ott filiszterkedhetném a Tisza partján, a helyett, hogy egy sereg hóbortos németnek kornyikalok.

Most lesz épen tíz esztendeje, hogy a jó Isten mindennapos imádságomat meghallgatta. Négy száz forintot híján százezer forintom volt az egyik budapesti takarékpénztárban (mert még Porosországból is hazaküldtem a pénzecskémet) s május elején utoljára léptem föl a milánói Skálában. Amint a művészek mondani szokták: szédületesen szép este volt, a közönség tombolva kiabálta a nevemet, az igazgató könnyes szemmel ölelgetett, s az ősz Verdi a második felvonás után fáradtan feltípett hozzám a színpadra. Édes fiának nevezett s azt mondta: úgy énekeltem, ahogy ő ezt a szerepet fiatal korában megálmodta. Kollegáim irigykedve álltak körül, én pedig, — hazudjam-e önöknek, hogy mit éreztem? Nem a színpadról lelépő művész melankoliája emésztette a szívemet,

szerepelt. Ez csak fokozta a rendőrség gyanúját. S tegnap a hölgy újból eltűnt. Berettyóújfaluba tett kirándulást. De az este már újból megérkezett s most az Európát szemelte ki szállójául. A rendőrség most már cselekvésre fogta a dolgot. Délelőtt 9 órakor, mikor a szép asszony felébredt álmaiból, Becsey őrmester udvariassan szalutálva lépett hozzá.

— Kegyeskedjék velem jönni.

Ideges izgatottsággal mentegődött a hölgy, de a dolgon nem lehetett segíteni. Konflisba ült a hölgy Becsey őrmesterrel s mentek a rendőrkapitányság elé. Itt minden kétséget kizárólag kiderült, hogy tényleg előkelő név viselője a szépasszony. Sőt az is kiderült, hogy semmi kihágást sem követett el — a kihágási bíróság szempontjából. Nem is ítéltek el, csupán arra kérték, hogy szépen, csendesen, feltűnés nélkül váltson egy jegyet és utazzék el. A szépasszony mosolyogva fogadta a rendőri szigort.

— Válok az uramtól, ennyi az egész! — mondta. — Fiumétől Predeálig mindenütt van zene, pezsgő. Nagyváradon már szinte sok is. Megyek.

A déli venattal valóban tovább is robogott a csodálatosan szép, veszedelmesen szép asszony.

SPORT.

+ **Maione vivóakadémiájának amatőr-versenye** e hónap 20-án, vasárnap délután lesz a Fehér Kereszt-szálloda nagytermében. A kiváló mester akadémiaja iránt az érdeklődés nap-nap után mindjobban fokozódik. A verseny alkalmából díjakat adtak: gyoroki Andrási Károly, Hámory László dr., Tagányi Sándor dr., Gutzjahr Mihály, Tedeschi Viktor, Lászlai Ottó, Czédly Károly dr., Kremer József és az Aradi Atlétikai Klub.

+ **Birkózás.** Az Aradi Toldi Atlétikai Klub által hat heti birkózó tanfolyam tartására megnyert athéni amatőr birkózó világbajnok: Lindmayer Rudolf f. hó 20-án este 8 órakor az aradi izr. fiuiskola tornatermében (Booskay-tér) tartja az Aradi Toldi Atlétikai Klub tagjaival bemutatkozó előadását. Belépés díjtalan. A tanfolyam e hó 21-én veszi kezdetét és hat hétig tart. Jelentkezni lehet a fentemlített tornateremben a gyakorló órák alatt és Alt János-nál (városháza).

ó, dehogy — életemben sem voltam olyan boldog, mint e pillanatban! Fájdalom nélkül való, tiszta boldogsággal gondoltam a kis tanyám nyárfasoraira, az ütött-kopott házra, melynek kéménye ismét füstölögni fog, mint valaha, mikor gyermekként jártam a magyar folyó partján; a kemencére, melyben újra felgyulad az örök tűz. Még aznap este felültem a legelső vonatra, másnap viszontláttam a magyar földet, s harmadnap. — ó soha, egész művészi pályámon se sirtam, csak akkor este, mikor a gyár-iroda egyszerű vaságyán pihenőre dőltem, s messziről elmosódva idehallatszott a tiszai komposok kiáltása...

A többi tudja: álomban se fordult meg többé lelkemben a gondolat, hogy valaha a színpadra visszatérjek. Az újságok egy darabig kutattak a titokzatosan eltűnt magyar művész után, egy lap azt is megírta, hogy amerikai utamban a tengerbe fultam, de bántam is én, hogy mit beszélnek a tanyám nyárfasorain kívül! Sohase voltam én művész, kedves uram, soha, mert akkor is a cserepeimre gondoltam, mikor a királyoknak énekeltem...

Szabó Pista szerényen lesütötte a szemét, a hölgyek ábrándosan néztek rá, én pedig lelkesülten keztem ráztam vele. Egy fiatal asszony később a zongorához ült, s Csajkovszky valamelyik operájából játszott valamit; a cserepes ez idő alatt a teáját itta s abszolút nem hallgatott az áriára.

KOLDUSOK.

— Fővárosi levél. —

A múlt hét egyik estéjén kisebb társasággal haladtam a Rökk Szilárd-utcán. Nyirkos volt a levegő, az aszfalt kicsuszott az ember talpa alól; a sarkon üldögélő gesztenyes asszony szorosan a nyakára huzta vörös berliner kendőjét és fázósan melengette kezét a rostély fölött. Éppen kifordultunk az utcából, hogy átvágjunk a Népszínház épülete felé, amikor a hátunk mögött megszólalt valaki:

— Kérem szépen, pár krajcárt...

Megálltunk, hátrafordultunk. Alacsony, szakállas férfi volt a kéregető, aki meglehetősen bizonytalanul állt a lábán. A társaságban levő asszonyok ezt nem vették észre és a szánalom hangján nógattak bennünket férfiakat, hogy segítsünk a szerencsétlen éhező áldozaton.

A részegség mindig visszataszító és a közép-osztályhoz tartozó ember, akire ma már leginkább ránehezedik a megélhetés gondja, nem szívesen adja keservesen megkeresett fillérjét az ittasan koldulóknak. De asszonyi kérés szónak ki tud ellenállni? Hozzáfogtunk pénztárcánk előkotorásához és e közben tovább hallgattuk a kéregetőnek alkoholtól gőzölő, akadozó mondókáját:

— Éhes vagyok... nem ettem... már van pár krajcárom, még valami kellene, hogy szálást kap-hassak... gyalog jöttem Bécsből...

A mi italos kéregetőnk nem kelthetett igaz szánalmat. A gesztenyes asszonynak ott a sarkon igen jó szeme volt; úgy látszik az utcai élet állandó látása és önkéntelen figyelemmel kísérése tette annyira gyakorlattá, hogy amikor inkább még szomjas, mint éhező áldozatunk a friss fillérek birtokában dülöngélve tovább állott, feddően ránk szolt:

— Érdemes is az ilyennek adni!

Ez a szemrehányás megmozgatta a lelkiismeretünket. Magam éreztem, hogy a gesztenyes asszonynak igaza van. Ismerem a szegénységet, amely félénk és üldözött, holott ártatlan; amely sok jótékony intézetünknek nem veheti semmi hasznát, mert eleje kerülnek az élelmese és tolakodók; a mely roskadó térddel, réveteg tekintettel kutat és néz egy falat kenyér, valami kereset után, de ha hozzájut, csak kétségbeesett vergődés után jut hozzá. És megismerni iparkodtam azokat a „szokásos” koldusokat, akiket nem munkakeptelenség kényszerít arra, hogy markukat tartsák a járókelők elé és alázatos, reszkető hangon sirják el a betanult mondókát:

— Kérem szépen... gyalog jöttem Bécsből...

A külföldi nagy városok koldusvilágáról nagyon sok ismertetés látott már napvilágot. Ezekben az ismertetésekben érdekes különösen az, hogy azokon a helyeken a koldusok szervezve vannak. Mint valami szakegyesület intézi a szervezet a koldusok dolgát. Minden nagy városban az erénnyel együtt növekszik és elhatalmasodik a bűn is, közelfekvő tehát az a gondolat, hogy talán nálunk is van a koldusoknak szervezete. Kutató utamon az a viszonyainkra kedvező csatlódás ért, hogy nálunk a koldusoknak a külföldihez hasonló szervezetük nincs.

Kalauzom a koldusvilág megismerésében egy jóképű, huncut szemű, szép szál legény volt, aki hosszú évek óta folytatja a koldulás mesterségét. Céhbeli koldus. Ugynevezett *balanszirozó*. Így nevezik őket maguk közt azokat a koldusokat, akik nem szükségből, hanem munkakerülésből koldulnak. Időnként elfogja őket egy-egy rendőr, bekiséri a kapitányságra, onnan a toloncházba jutnak és vagy eltoloncolják őket, vagy ha budapesti illetőségűek, itt maradnak büntetésük kiállása után, de akármit végeznek is velük, az nem történik meg sohasem, hogy e balanszirozó munkára adná a fejét. Ujra koldul, mert ez a vérében van, a természetévé vált és mert jövedelmező a mestersége.

Valamelyik minisztériumban volt kisebb tisztviselő. Pontosan teljesítette a kötelességét, meg volt elégedve a sorsával, míg a váratlan szerencse, amely már annyi ambíciót ölt meg és annyi nyugodt életet zökkenett kalandos pályára, ki nem forgatta egész valójából. Negyvenezer forintot örökölt és ez a szerencse tette szerencsétlenné. Az örökségnek egy év alatt a nyakára hágott és azóta — balansziroz.

— De, hogy költhetett el ennyi pénzt egy év alatt? — kérdeztem.

— Hát egy szép asszonnyal. — felelte nem mind-n büszkeség nélkül.

— Nos és hogyan adta magát a koldulásra?

— A pajtások vitték rá. Pénzem már nem volt, de még uri módon voltam öltözve. Gallérom, kemény kézelőm, szép nyakkendőm volt, szalonkabát fedte testemet. Akkor Dömösön jártam és ott megismerkedtem egy lakatoslegénnyel, aki már balanszirozó volt. Nem volt pénzem, nem volt mit ennem. Győrünk dolgozni! — mondtam új ismerősömnek. Eleinte huzódzkodott, mert ő már régen elszokott a munkától, de unszolásomra odajött velem a jegyzői lakhoz, a melyet éppen akkor építettek. A pallérhoz mentem, munkát kértem. Végignézt rajtam. Bántott a mustrálás. Eltaláltam a gondolatát és szinte dühösen kiáltottam: Hát talán nem hiszi, hogy dolgozni akarok? A következő pillanatban letéptem nyakkendőmet, le a gallért, a kézelőmet, az egyik jobbra repült, a másik balra és meztelen nyakkal, de szalonkabátban hozzáfogtam a téglahordáshoz. Napnyugtával néhány hatást kaptam én is, a pajtásom is és vigan voltunk a korcsmában. Ekkor lettem balanszirozó. Többé nem dolgoztam.

— Nos és ha most tisztességes foglalkozást kapna, nem tenne le a balanszirozásról?

— Nem lehet, uram. Mi ötön vagyunk volt irnokok és az első mesterem, az a lakatoslegény, egy társaságban. Mindnyájan balanszirozunk. Ha munkát vállalnék valahol, rám akadnának a pajtásaim és nincs elég eröm, hogy ellenálljak kérésüknek, a mikor korcsmába hívnak. Ha pedig újra összekerülök ott velük, vége minden jó szándékomnak, minden elhatározásomnak, újra a koldulásra adom magam velük együtt. Jobb is ez így!

— Jobb? Miért jobb? Mennyit keres egy nap? Már ugy értem, ha jó napja van!

— Ha jó napom van, tíz-tizenöt forintot keresek.

Észrevette meglepetésemet és magyarázva folytatta:

— Mert tetszik tudni, én kérvénygyártó vagyok. Szép írásom van és állami meg magánhivatalokhoz, de mindenféle magánemberhez is kérvénnyel álltok be, alkalmazást kérve. Tudom én nagyon jól, hol nem kapok állást, oda megyek és úgy fordítom a dolgot, hogy ha már foglalkozást nem adhatnak, legalább segítsenek meg valamivel. Így jutok, ha jó napom van, tíz-tizenöt forinthez és akkor csak a cimborák jó kedvétől függ, mikor menjek ismét balanszirozó utra. Már én csak e mellett a mesterségem mellett maradok.

Vannak nappali és vannak esti koldusok. A legváltozatosabb céggel üzik a koldulást. Vannak köztük kitűnő színészek, a kik olyan nagyszerűen színlelik a nyomort, a betegséget, hogy mindenkinek megesik rajtuk a szíve.

Hát az a leány, aki hosszú ideig az állatkert vaskerítéséhez támaszkodva koldult éneklő hangon a járókelőktől és amikor a rendőrségre került, a büntetésének elhalasztását kérte, mert éppen hurcolkodik és félti sok butorát? Vagy az az öreg ember, aki nem régen halt meg Rákos-Szentmihályon, ahol a maga csinos házában lakott, amelyet Budapesten koldult össze? És mások, és sokan, a legfurcsább kéregetők!

Talán emlékeznek még arra az esetre, amikor a Király-utca egyik koldusát leplezték le, helyesebben maga

leplezte le magát. Santa volt szegény éssiketnéma. Bizony elég baj egy embernek. De egyszerűsége miatt valakivel, — talán egy versenytárs volt, akik akarta turni jövedelméről — és a nyomorék a mankót, amelyet más-kor támaszul használt, most mint harcias fegyvert kezelte, hallgatagnak ismert ajakáról pedig ugyancsak szaporán folyt a káromlás.

Egy igen előkelő állású férfi, aki állásánál, tekintélyénél és szakavatottságánál fogva egyaránt illetékes nyilatkozatra, azt mondta nekem, hogy Budapesten tulajdonképpen nem kellene senkinek sem koldulnia. A főváros hatósága évenként igen nagy összeget fordít az előljárások útján bajban lévőkre segítségére és egész sereg jótékony intézet a szegénység enyhítésén fáradozik; a rendőrség igen méltányosan jár el azokkal szemben, akik hatósági megengedését kérik, hogy embertársaik segítségéhez forduljanak. A baj — ugymond — az, hogy a segítség szétforgácsolódik és nincs valami közép-ponti ellenőrző intézmény, amely vigyázna arra, hogy mindenkinek kérés szava meghallgatásra találjon, hogy az élelmesebbek, hegyesebb könyökűek a szemeresebbek rovására több helyről ne kapjanak segítséget. Van szegénység, nagy szegénység, de vannak segítőeszközei is.

Bizony, sok a koldus. És úgy, ahogyan a róluk való gondoskodás történik, nincsen jól. Annak a közép-ponti ellenőrző intézménynek sokat le kellene nyesnie a hivatalos eljárás formáságából és lassúságából is. Ha valahol, akkor ott kell gyorsan cselekedni, a hol éhség csilapításáról, könyv-főlszárításáról van szó. Addig is, míg meglesz a változás, vigyázzunk, hogy rá ne szedjenek bennünket, de elvünk ez legyen:

— Inkább adok tíz érdemtelennek, semhogy közülök egy érdemeset is elutasítsak!

Sajó Aladár.

EGYESÜLETI ÉLET.

Utolsó ebéd.

— A szegénytanulók konyháját bezárták. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 19.

A mai nap folyamán kezdődött meg az iskolákban a húsvéti szünet. Bezárultak az iskolák kapui s így megszűnt a szegénytanulók konyhája is. Ma zárták be, illetve osztották ki utolsó ebédjét mintegy háromszáz tanulónak, akik részben a Weitzer-utcai iskolában, az Illés utcai, Kossuth-utcai, Ujtelepi fia- és Szent Péter-téri iskolákban voltak elhelyezve.

Elismerés illetheti az egyesület nemes munkáját, hogy enyhíti szenvedését ennyi ártatlan gyermeknek, gondoskodik róluk szeretettel, védi úgy a testi, mint lelki szenvedéstől.

A mai utolsó ebédre igen nagy és előkelő közönség jelent meg. Ott voltak: Varjassy Lajos polgármester, Lakatos Ottó dr. rendfőnök, Glatfelder Gyula dr. tanár, Mikolay Lajos birtokos, Dálnoki-Nagy Lajos alispán és Kovács Vince tanácsnok.

A gyermekszereget Schveffer Ilona tanítónő vezette le, aki a felügyelet fáradságos munkáját az egész időny alatt lelkiismeretesen teljesítette.

Ebéd előtt Kovács Vince tanácsos emelkedett szellemű, gondolatokban gazdag beszédet mondott. Hauser ezredesnének is megköszönte Arad társadalmának nevében azt a nemes munkát, melyet e téren immár két évtizeden át teljesített. Majd szeretettel szólt a kicsinyekhez, intette őket szorgalomra és kitartásra buzdította.

Kedves jelenet volt, amikor egy kis leányka állott Hauser ezredesné elé s társai nevében mondott köszönetet.

Most kezdetét vette az ebéd kiosztása, mely után minden gyerek Hermann Gyuláné és Kintzig Gézáné urnó jóvoltából egy-egy darab süteményt is kapott.

Az ünnepségen jelen voltak: Hauser ezredesné, dr. Tisch Mórné, Fábian Margit, Fábian Lajosné, Mikolay Lajosné, Geller Izidorné, Hal-

mai Andorné, Hermann Gyuláné, Halász Jenőné, Hendrey Jenny és Ilonka, Kintzig Gézáné, Kövér Béláné, Kristyó Jánosné, Múlek Lajosné, Prettnér Etelka, Róka Józsefné, Czeiler Gizella, özv. Salamon Samuné, Szabó Béláné főhadnagyné, Steiner Jakabné, Szalay Antalné, Szalay Ilonka, Varjassy Árpádné, Vertán nővérek, Timár Aranka, Horváth Gizella, Ferenczi Ilona, Kádas Aranka, Boros Juszti, Drescher Gizella, Schveffer Ilonka, özv. Perger Jánosné.

(*) Az aradi mérnök és építész egyesület rendezévi közgyűlését ma (vasárnap) d. u. 4 órakor tartja meg saját helyiségében. Közgyűlés után társasvacsora. A tagok szíves megjelenését kéri az elnökség.

Az utolsó trónbeszéd.

Házfelosztás öt évvel ezelőtt.

A keddi trónbeszéd és házfelosztás alkalmából nem érdektelen megemlékezni arról, hogyan ment végbe a legutóbbi alkotmányos házfelosztás. 1905-öt írtak még akkor, mikor a király az ellenzéki obstrukciótól rászoritva, elhatározta az 1901. októberében összehívott parlament felosztatását.

A felosztás a budai királyi várak szertartási termében történt 1905. január 4-én. Az ellenzéki pártok képviselőházi tagjai nem jelentek meg a várban, míg az ellenzéki főrendek kellő tisztelettel hallgatták meg a király trónbeszédét. A néppárt tagjai közül Zichy János gróf, a mostani kultuszminiszter jelent meg.

A képviselők és főrendek a két Ház akkori elnökei, Perczel Dezső és Csáky Albin gróf vezetése mellett tíz óra után mentek fel a várba. Festetics Taszilo gróf főudvarmester, Széchenyi Gyula gróf főlovászmester és Csekonics Endre gróf főasztalnokmester, továbbá Paar Alajos gróf, a cs. és kir. darabont-testőrség kapitánya, Fejérváry Géza báró tábornok, a m. kir. darabont-testőrség kapitánya, Paar Ede gróf lovassági tábornok, őfelsége főhadsegéde, azután az akkori kabinet tagjai Tisza István gróf miniszterelnök vezetésével, Bogisich Mihály püspök és Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy a kisteremben gyűltek össze. Vaszary Kolos biboros herceg-primás betegsége miatt akadályozva volt a megjelenésben.

Pár perccel 11 óra előtt Festetics Taszilo gróf főudvarmester jelentést tett őfelségének, aki erre kíséretével a szertartási teremben megjelent. A menet előtt Jäger Oszkár udvari főbiztos haladt, utána a magyar királyi kormány tagjai, majd Festetics Taszilo gróf főudvarmester a pálcával, Széchenyi Gyula gróf főlovászmester a meztelen királyi karddal, azt egyenesen feltartva, mellette Bogisich Mihály püspök az apostoli kereszttel, őfelsége a király Csekonics Endre gróffal, aki ezuttal Apponyi Sándor gróf főkamarás mestert helyettesítette, a két testőrkapitány és őfelsége főhadsegéde.

Pontban délelőtt 11 órakor vonult be őfelsége a király. Megjelentekor olyan éljenriadal hangzott, a mely e termekben egészen szokatlan. Meleg, lelkes ováció volt ez az ősz király ünnepelésére, a ki szilárd léptekkel haladt trónszéke felé és kalpagját fejére téve, átvette Tisza István gróf miniszterelnök kezéből a trónbeszéd szövegét.

Őfelsége a trónon helyet foglalva, feltette kalpagját, míg kísérete a trónemelőny körül a szokásos rendben foglalt állást. Maga a trónbeszéd szokatlanul hosszú volt. Elsősorban rámutatott azokra a feladatokra, melyeket

az országgyűlésnek teljesítenie kellett volna. Majd így folytatta:

„Ezeket kívül számos fontos és sürgős javaslat állott tárgyalásra készen a képviselőház előtt. Ezeknek tárgyalására azonban nem kerülhetett a sor. A közelmúlt tapasztalatai arra indították a képviselőház nagy részét, hogy a házszabályok reformjának kérdését tűzze napirendre s az ebből kifejlődött küzdelmek oly válságos helyzetet teremtettek, a melyben a jelen országgyűlés munkaképességének helyreállítását nem lehet többé reménylenünk. Ezen helyzetben alkotmányos kötelességünknek tartjuk, hogy alkalmat adjunk az állásfoglalásra a nemzetnek. Tesszük ezt bizalommal eltelve a nemzetnek alkotmányos intézményeihez való ragaszkodása és hagyományos politikai bölcsessége iránt. Király és nemzet egyetértése és kölcsönös bizalma állította helyre a zavartalan alkotmányos élet feltételeit. És a nemzet szabad intézményeinek zavartalan, sikeres működése tette lehetővé a békés fejlődésnek mögöttünk álló áldásos korszakát. És ha most ez intézmények működése belső okokból akadályokba ütközik, a nemzetre hárul a feladat, hogy kinyilvánítsa akaratát. Ezen okoknál fogva kormányunknak előterjesztésére az 1901. évi október 24-én összehívott országgyűlésnek korábbi felosztatását határoztuk el. Fogadják és vigyék küldöiknek őszinte királyi üdvözlőnk. Ezzel a jelen országgyűlést berekesztettnek nyilvánítjuk.”

Az országgyűlés tagjai félkört alakítottak a trón körül. A felséges ur szilárd hangon olvasta a trónbeszédet. A királyi szózat nyugodt hangja és méltóságos tárgyilagossága általános méltánylással találkozott. És amikor őfelsége rátért arra, hogy a képviselőház megrekedt munkaképességével szemben a nemzetre kellett apellálnia, akkor általános helyeslés zúgott fel, amely percekig tartott. Őfelségén mély megindulás volt észrevehető, midőn a király és a nemzet közötti bizalom kapcsáról beszélt. Itt is felzúgott a jelenlevők harsány éljenzése s e meleg ünneplés percekig tartott, keresztül törve a szertartásos udvari etikettet.

A trónbeszéd után őfelsége ismét lelkes éljenzés között vonult vissza lakosztályába. Ez ünnepélyes aktus után a várkapornában Te Deum volt, amelyen az országgyűlés tagjai megjelentek. Az istentiszteleten, melyet Horvát Károly báró püspök tartott, őfelsége is résztvett, még pedig az oratoriumban, amely alatt Bogisich püspök az apostoli kereszttel állást foglalt. A Te Deumon az országgyűlés valamennyi tagja résztvett s jóleső érzéssel konstataáltak, hogy az istentisztelet után az orgona a multban szokásos Gotterhalte helyett őfelsége jelenlétében Kölcsey Himnuszát játszotta.

Még megjegyzendő, hogy ez alkalommal a királyi várpalota oromzatán semminő zászlódísz nem volt. Az országgyűlés tagjainak a trónbeszéd meghallgatására való felvonulását s a várból való távozását a csikorgó hideg dacára nagyszámú közönség nézte végig akkor.

Kinevezések. Budapesti tudósítónk jelenti: A király a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Matkovics Béla földbirtokost Ujvidék város főispánjává nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg.

A Jeszenszky Sándor államtitkárrá való kinevezése következtében megüresedett közigazgatási bírói állásra a király Klébelsberg Kunó gróf miniszteri osztálytanácsost, a miniszterelnökség 3. osztályának vezetőjét nevezte ki.

Uj nyomok az aradi fojtogató banda körül.

Kiderítették Gecsei büntársát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 19.

Voltak-e, a délvidéki kegyetlen fojtogatónak, Gecsei Sándornak büntársai, vagy csak a maga abnormális agyveleje eszelte ki azt a pokolimódszert, amelylyel kilenc ember életét kioltotta? Ez a kérdés még ma is, másfél év után, éppen oly erősen foglalkoztatja az egész délvidék lakosságát, mint a nyomozásban résztvevő hatóságokat.

Az öngyilkossá lett haramia aradi lakásán tartott házkutatás alkalmával az aradi rendőrség megtalálta mindazokat a bűnleleteket, melyek cáfolhatatlanul bizonyították, hogy Gecsei maga volt az a csendőr, aki Battonyán, Vingán és Kisszentmiklóson megjelent az áldozatainál és valamilyen nyomozás ürügye alatt kicsalta lakásukból egyenkint, a csendőrszuronyt respektáló hiszékeny parasztokat, azután a bűnügyi muzeumban páratlanul álló fogóval megfojtotta azokat.

A házkutatás alkalmával letartóztatták a gyilkos beteg feleségét is és vallatóra fogták. Az uráról sok mindent elmondott, csak arra nézve nem tudott felvilágosítást adni: kivel vagy kikkel érintkezett az öngyilkossá lett bandita. Erre pozitív választ máig sem tudott senki sem adni. A nyomozó hatóságok az aktákat lezárták, irattárba tették. A rémes és izgalmas események leglényegesebb rejtélye nincs megoldva. Máig sem tudja senki, voltak-e és ha igen, kik voltak Gecsei büntársai?

Az utóbbi napokban ismét a kilencszeres gyilkosság foglalkoztatta és izgatta Kisszentmiklós község lakosságát. Csendőri nyomozat közben már-már úgy látszott, hogy egy fény sugar vetődik arra a nagy homályra, mely a Gecsei bandáját fedi. Mintha pozitív adatok kerültek volna elő másfél év után, amelyek egyik büntárs kilétét állapítanak meg. A nyomozás eredménye a temesvári királyi ügyészségnél van, ahol azonban befejezettnek mondják az egész rémes bűnügyet és ebben az irányban további nyomozásnak helyet nem ad az ügyészség.

Ki az a Deszpót?

A csendőri nyomozás egy Deszpót György nevű, most Ausztriában élő csavargó személyével és Füstkuton lakó feleségénél talált betörő szerszámokkal áll összefüggésben.

Deszpót neve 1908. év november havában, a kilencszeres gyilkosság idején többször bukkant fel a nyomozások során. Az öngyilkossá lett Gecsei első megfigyelője, Deszpót István mezőkovácsházi csendőrmester kijelentette 1908. december 6-án az Aradi Közlöny egyik munkatársa előtt, hogy ő Deszpót György régén ismert csavargóban és házasságszedelgőben Gecsei büntársát sejtí. Deszpót évek óta nagyon jó barátságban élt a haramiával. A csendőrség jól ismerte Deszpót Gyurkát, akinek Arad-, Temes- és Csanádmegye legtöbb közsé-

gében voltak menyasszonyai, azokat állandóan megosalta és becsapta több száz korona erejéig. Akkor a temesmegyei Fibis községben lakott hosszabb ideig, de mire a nyomozó osendőrség megérkezett, hogy letartóztassa, már nem találták ott. Szüleivel Németországból küldött leveleket találtak, amiből megállapították, hogy Deszpót Németországba szökött.

A szökevény levelei.

A csendőrség azonban az elmúlt idő alatt nem változtatta meg gyanúját és állandóan figyelte a most Füstkuton lakó Deszpótnét. A szegény asszony napszamos munkából tengette életét és ezért abból a feltevésebből indult ki, hogy Deszpót szegény családjának időközönként küldeni fog tartózkodási helyéről pénzt. Másfél év alatt nem érkezett sem pénz, sem levél Füstkutra az otthon maradt családjához.

Azonban a csendőrség nemcsak Deszpót feleségét, hanem az édesapját is szemmel tartotta. Apjával élénkebb levelezésben állott a gyanús ember és a múlt hetekben érkezett is levél tőle. Ausztriából írta és a maga sorsáról panaszkodott. Érdeklődött sok minden iránt és a levelet azzal végezte:

Különbem mi ujság?...

Ez a három szó háromszorosan volt aláhuzva és gondolatjelekkel ellátva. Habár a bűnügyi nyomozásnál minden körülmény, még egy írásjól is tekintetbe veendő és a háromszorosan aláhuzott kérdő mondat a nyomozó közegben gyanút kelthet, még sem szolgálatott utmutatóul arra, hogy Deszpótnak a fojtogatásoknál esetleges részvételére következtést lehessen vonni.

Apjához írt levele után rövid időn belül egy másik levél is érkezett tőle, amely aztán a következtetésnek sokkal erősebb alapjait szolgáltatva a csendőrség kezébe.

Megérkezett végre a nyomozó hatóság által másfél év óta várt levél, melyet Deszpót Gyurka ugyancsak Ausztria egyik kisvároskájából küldött — a feleségének. A bűnvádi perrendtartás értelmében a nyomozó hatóságnak joga van súlyos büntények elkövetésével gyanúsított egyének levelezését a postán lefoglalni és elolvasni. Emez intézkedés alapján a csendőrség Deszpótné levelét lefoglalta és felbontotta.

Ez az írás meglepő dolgokat tárt fel.

Deszpót azt kérte feleségétől, hogy azonnal küldje el címére azt a koffert, melyet bezárva otthon hagyott. Megtiltotta, hogy az asszony felnyissa és a tartalmát megnézzé: ismételt hangszólította, hogy úgy adja postára, amint ő azt lezárta. Pontosan megjelölte a házban azt a helyet, ahol a koffer áll.

A házkutatás.

A csendőrség a levél nyomán házkutatást tartott Deszpótnénál. Az asszonynak tudomása volt arról, hogy a csendőrség figyel és ezért a nyomozó őrmestert egyáltalában nem lepte meg, mikor Deszpótné kijelentette előtte, hogy sohasem volt férjének kofferrje, a szerszámkészletét pedig magával vitte, mikor megszökött hazulról.

— Magának tudni kell, hogy heva rejtette Gyurka a koffert, mert irt, hogy küldje utána — mondotta az őrmester.

— Nem kaptam én a mai napig egy sor írást sem az uramtól — felelte az asszony — csak az apjának szokott írni. A gyermekeiről teljesen megfeledkezett. Nakem nem irt arról, hogy koffert küldjek utána és én nem is tudom, hogy kofferrje lenne.

— Én pedig határozottan tudom, hogy a padláson egy széna rakás mögött el van rejtve a koffer és ezt magának a Gyurka ime meg is

írta, — szökt a lefoglalt levelet megmutatva az őrmester.

Az asszony az ura írására ismert. Elsőpadva olvasta a rossz írást és égre-földre esküdözött, hogy csak most tudta meg a keffer létezését. Hogy mit rejt a bőrönd, arról nem tudott, vagy, ami valószínűbb, nem akart felvilágosítást adni.

A csendőrök az asszonynyal együtt felmentek a padlásra, ahol egy sarokban a széna rakásban elrejtve meg is találták a bőröndöt. A barna vitorlavászonnal átvont koffer egyik felére papírlap volt ragasztva. Rajta Deszpót neve. Előre elkészítette Deszpót a bőröndöt postai szállításra, úgy, hogy a feladónak csak éppen az esetleges tartózkodási helyet kellett volna ráírni a papírlapra.

A csendőrök lefoglalták a koffert. Az asszonyt bevitték a laktanyába és az ő jelenlétében bontották fel a csomagot. A tartalom megfelelt a várakozásnak. A bőröndben találtak egy tarka áthuzatu párnát, találtak betörőszerszámokat, álkulcsokat és reszelőket.

Eme tárgyak birtokában a csendőrség további teendője az volt, hogy kétséget kizáró módon meg tudja állapítani, honnan került Deszpóthoz a párna.

A gyilkosság bűnjeljei.

Deszpótné megmondotta, hogy a párna nem az övé, nem is tudott arról, hogy az ura valaha ilyen párnát hozott volna haza. Aki erről felvilágosítást tudna adni, azt nem Füstkuton, hanem vagy Kisszentmiklóson vagy Vingán kellett keresni. A két községben előkövetett gyilkosságoknál tűntek el agyneműek. A Gecsei cinkostársát Deszpótnál sejtő csendőrség természetesen ezekre az eseményekre gondolt vissza és azért a felkutatott tárgyakat a bőrönddel együtt átvitte első sorban Kisszentmiklósról és ott oly egyéneket keresett, akik a kipusztított Jovin Néca ingóságait ismertek. Deszpótnét is átszállították Kisszentmiklósról.

A meggyilkolt Jovin Néca rokonai körében indult meg a nyomozás, mely az első lépésnél eredményhez vezetett. Az öreg Jovinnak el egy nővére Kisszentmiklóson, akinek a gyilkosság után a hatóság átadta a pusztulás színhelyén talált ingóságokat, ezek között az agyneműeket is. Mikor a csendőrség megmutatta neki a Füstkuton talált párnát, az asszony szemébe könnyek gyűltek. Nem tudott egy szót sem szólni. Odalepett az agyhoz, kivett abból egy tarkahuzatos vankost.

— Itt a párja a vankosnak. Ez is a Joviné volt, én kaptam meg a gyilkosság után.

A csendőrség most már bebizonyítottan látta, hogy a párna Jovin háztartásából származott. Azonban egy bizonyíték ezt még jobban megerősítette. A faluban gyorsan híre terjedt a szenzációs eseménynek és a nép a község házára gyülekezett, ahol Deszpótnét őrizet alá vették, míg a párna származását a csendőrség megállapítja. Tudomást szerzett arról egy fehérnemű varrónő is, aki önként jelentkezett, mert a gyilkosság megtörténte előtt ő varrt párnahuzatokat Jovin menyének.

Felmutatták a Deszpót kofferrjében talált vankost és a varrónő határozottan kijelentette, hogy ez ama három huzat közül való, melyet ő készített 1908. novemberében.

Deszpótné kihallgatása vált ezek után szükségessé. Csak tőle tudhatta meg a csendőrség, hogy Deszpót a kilencszeres gyilkosság idején hol tartózkodott és kikkel érintkezett. Az alibi bebizonyítása nem sikerült, de egy másik fontos bűnjelre vonatkozólag tett kijelentéseket.

Vallatják Deszpótnét.

Arra a kérdésre, hogy mit tud a férje jelenlegi életéről és tartózkodási helyéről, egyáltalában nem tudott felelni Deszpótné.

— Maga tudta a gyilkosság idején, hogy a csendőrség keresi az urát, tehát tudnia is kell, hogy akkor hol tartózkodott — mondta az őrmester.

— Nem tudtam én sohasem, hogy merre esavarog azt uram, csak azt tudom biztosan, hogy mikor a gyilkosságról beszéltek, akkor Lippán dolgozott. Haza nem jött egyszer sem Füst-kutra. Kőmives volt és oda ment, ahol munkát kapott.

— Kisszentmiklósról is bejárt az ura. Nem tud arról, hogy ott kivel szokott találkozni?

— Nem tudom, de az igaz, hogy a *kisszentmiklósi gyilkosság után megszökött*.

— Milyen ruhában ment el hazulról utoljára?

— Rendes polgári ruhában, de volt neki egy csendőr blúza is, amelyen olyan piros posztó volt, mint a csendőrökén, csak egy kevéssel sötétebb volt.

— Hová lett az a blúz? — kérdezte most már érthető kíváncsisággal az őrmester.

— Nem tudom mit csinált vele, de haza többé nem került.

Az asszony vallomásának ez a része azért érdemel figyelmet, mert mint ismeretes, Gecsei aradi lakásán tartott házkutatás alkalmával találtak egy csendőrzubbonyt, melynek hajtókája tényleg sötétebb vörös posztóból készült, mint a rendes csendőrzubbony hajtókája.

A csendőrség az asszonyt kihallgatása után szabadon bocsátotta.

Az ügyészség véleménye.

A talált bűnjelkeket a nyomozás összes adatairól szerkesztett jelentéssel együtt a csendőrség áttette a temesvári királyi ügyészséghez azzal, hogy valószínű tettestársnak jelölte meg Deszpót Gyurkát és kérte az ügyészséget: indítsa meg az eljárást.

A napokban érkezett meg az ügyészség végzése a csendőrséghez, mely nemcsak meglepetést, hanem izgalmat is keltett Kisszentmiklós lakói között.

A temesvári ügyészség kijelentette, hogy a *kisszentmiklósi gyilkosság aktái le vannak zárva*, a nyomozás be van szüntetve és semminemű további intézkedést az ügyészség szükségesnek nem tart.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elitelték a bizonyítvány-hamisítókat.

Távirati tudósítás.

Arad, március 19.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A bizonyítvány-panama ügyében ma hozta meg a budapesti büntető törvényszék az ítéletet.

A bíróság Földes Géza polgári iskolai igazgatót és Balogh Márk tanárt hivatali sikkasztás büntetésében mondta ki bűnösnek és Földest egy évi börtönre, Baloghot 8 hónapi börtönre ítélte; Korányi Györgyöt megvesztegetés büntetése miatt 8 hónapi börtönre, Krenkó Géza h. tanfelügyelőt megvesztegetés vétsége miatt hat hónapi fogházra, Telkes Ármint közokirathamisítás és vesztegetés miatt 3 hónapi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre, Kapeller Ferencot és Matyó Pétert közokirathamisítás vétsége miatt 6—6 heti fogházra, Vogel Bélát közokirathamisításért 3 hónapi fogházra,

Kovács Istvánt közokirathamisítás és megvesztegetés vétsége miatt 2 hónapi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre, Novák Illést, Kis Józsefet, Gonda Józsefet és Zsoldos Adolfot közokirathamisítás vétsége miatt 2—2 heti fogházra ítélte. Kis József büntetésének végrehajtását felfüggesztette.

Végül a bíróság Székely Chaim Jiczhokot, Mautner Miksát és Eppinger Lajost felmentette.

Az „eltűnt” mostoha mama.

Aradtól Temesvárig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 19.

A fiatal nagyságos urfi éppen most fordult a jobboldalára, hogy az édes alvást ott folytassa, a hol a takarítónő csoszogó léptei megszakították. Hajnali nyolc óra volt. Még egy teljes fél óra idő állott rendelkezésére, mert a hivatalos óra az állami hivatalokban, még ha azok egy aradmegyei község piszkos házai közé vannak is elrejtve, reggel kilenc órákor kezdődik. Az édes álmot hirtelen a telefon berregése szakította ketté. Sajnos, a telefon nem ébresztő óra. Ezt az utóbbi kortestorku jószágot az ember az éjjeli szekrényről egy jól begyakorolt fogással leszokta emelni, a vánkos alá dugja vagy úgy vágja az ágy alá, hogy örökre elnémul. A telefon ellenben a falra van erősítve s nem lehet ilyen egyszerűen de radikálisan elhallgatatni.

A fiatal nagyságos urnak eszébe sem jutott, hogy a szemtelen jószág hívó szózata kedvéért a püha meleg ágát elhagyja és már nyolc órákor felkeljen. A telefon azonban öt perc múlva újra csilingelt, még pedig olyan hangon, mintha a hívó állomáson legalább is a belügyminiszter beszélt volna. A mit Edisonsnak az álmából felriasztott ur kívánt, azt jobb nem tudni. Végre is becsengette a takarítónőt és oda küldte a telefonhoz, tudja meg, ki merészkedik becsületes és reggelig kártyázó embereket ilyen korán az álmukból felriasztani.

Csakhamar kiderült, hogy nem a tarokpartnere, hanem Arad hiyta a telefonhoz. Illetve Aradról a szeretett mamájának a szobaleánya beszélt a telefonba kétségbeesett hangon:

— Küldje a nagyságos urfi a telefonhoz — harsogta a szobaleány — retentő baj van idehaza, csak neki személyesen mondhatom el.

Ennek fele sem tréfa, felkellett kelni és meg kellett hallgatni a tragédia részleteit.

— Nagyságos urfi kérem, nincs ott a nagyságos asszony magánál?

— Meg van maga bolondulva, a mamát két hete láttam utoljára, mikor Aradon voltam.

— Tegnap reggel elment hazulról és azt mondta nekem, kiutazik az urfihoz de estére itthon lesz. Még most sincs itthon, egészen kétségbe vagyok esve. Tessék bejönni Aradra és megkeresni a nagyságát.

Negyedóra múlva felöltözve és izgatottan ült az írásztalához a fiatalember, hogy főnökét sürgős elutazásáról értesítse.

— A mostoha anyámmal valami szerencsétlenség történnhetett — írta a névjegyére — haza hívtak és ezért utólagos engedelmessel rögtön utazom Aradra.

Tíz órákor Aradra érkezett. A háromnegyed-óráig tartó utazás alatt óriási aggodalom fogta el.

— Amilyen retentő pechem volt egész életemben, most is a balszerencse vett pártfogásába — morgogta magában. A mostohámam valami szerencsétlenség érthette, anélkül, hogy a közelében lehettem volna és így a nagy vagyonból kinulláznak a rokonai. Ilyesmi mással nem történhetik csak, velem.

Alig érte lába az aradi földet, az állomáson kocaiba vágta magát és vágatott a mamája lakására. A lakásban csak a siró szobaleányt találta. A hűséges teremtes vigasztalhatatlan volt.

— Bizonyára megölték a nagyságát valahol, vagy talán elgázolta az autobus és most a kórházban fekszik — óbégatta a jámbor lélek.

— Igaza lehet magának — szólt gondolkodás nélkül az ifju — kimegyek a kórházba. Hirtelen tudniillik maga sem tudta elképzelni, mi történhetett a mostoha anyjával, akit ő úgy szeretett mint gyerek az édesanyját. Miért is ne, mikor megigérté a mamuska, hogy a vagyona legnagyobb részét ő fogja örökölni.

A kórházba félév óta nem vittek be az autobus kerekai alatt megsérült embert. Nem tudtak felvilágosítással szolgálni, de az egyik orvos azt a jó tanácsot adta, hogy legcélszerűbb lesz a rendőrségen jelentést tenni. A szegény fiakkor lovak nem tudták elképzelni, miért hajszolják őket a halálba, de azért két perc alatt elröpítették az urfi a rendőrségre. Mielőtt bement volna Greén Nándor főkapitányhoz, egyik rendőrhadnagyhoz fordult tanácsért. Jó barátok voltak és ezen a címen teljes bizalommal mondotta el neki, hogy kocsikázás közben az a furcsa kérdés öllött agyába, vajjon a mamácska fura elutazása mögött nincs-e valamilyen kaland?

A rendőrtiszt nagy megerőltetéssel elnyomott egy feltolakodó mosolyt, mert ismerte őnagysága életét és sok minden szépet és jót hallott felőle beszélni a társaságokban. A jó barátság azonban annyira nem ment, hogy a köteles diszkréciót megsérthesse.

— Menj be a főkapitányhoz, az majd utba igazít. Ennyi, a mit tehettek az ügyedben.

Félóra múlva a legügyesebb aradi detektívek távoztak el a városházáról. Az egyik az aradi, a másik az ujaradi állomásra tartott. Feladatuk volt: feltűnés nélkül kipuhatolni, vajjon a nagyságos asszony melyik állomáson szállt vonatra és hova váltott jegyet. Délfelé megszólalt a rendőrségi telefon. Greén főkapitányt hívta Ujarad vasuti állomás.

— Halló, itt Valenta detektív. Alássan jelentem, hogy a nagyságos asszony Ujaradon vasutara szállott, Temesvárig váltott jegyet. Egyedül utazott.

— Bevonulhat — volt a főkapitány utasítása.

A fiatal nagyságos ur most már tisztán látta a helyzetet. Az bizonyos, hogy a mamácska nem ő hozzá utazott, noha a szobaleánynak ezt mondotta.

— Azonban mit keresett Temesvárott? — Ezt meg kell tudnom, ha botrány lesz is belőle. És szavának állott. A legközelebbi vonattal már Temesvárott volt. Ott csakhamar Mikes Gábor dr. temesvári rendőrkapitány egyik detektívjét adta mellé, akinek az a pokoli ötlete támadt, hogy valamilyen szállodában kell a titok kulcsát keresni.

Az ötlet bevált. A szállodában feltűnt, hogy a már nem is fiatal urfi egy idegen ur meglátogatta és a vizit után mindketten távoztak. Az igaz, hogy éjfél után visszatértek.

Ennyit tudni elég volt az üdvösségre. Másnap a nagyságos urfi ártatlan arocal osokolt kezét a mostoha mamájának. Hogy mi történt kettőjük között, azt senki sem tudja.

Csak azt tudják, hogy az urfi egy aradmegyei község kaszinójában akkora pénzeket rakott fel ferbli közben egy ridog ászra, hogy mindenki tisztelettel köszönt neki másnap az utcán.

Valószínű, hogy a főnyereményt ütötte meg...

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI.

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — — — 151

Az általános választójog ellen.

Tisza István beszéde. — Politikai gyűlés botrányokkal.

Távirati tudósítás.

Arad, március 19.

A fővárosi Vigadó nagytermében ma délelőtt tartották meg óriási érdeklődés mellett azt a választójogi nagygyűlést, melynek összehívására a társadalom vezető férfiai politikai pártállás nélkül bocsátottak ki meghívót. Körülbelül kétezer ember helyezkedett el a teremben, hogy Tisza István gróf és Baross János fejtegetéseit meghallgassa. Baross határozati javaslatát a gyűlés elfogadta és kimondta, hogy a választói jog gyakorlása a 24 évhez és szociális cenzushoz kötendő. Tisza István nagyhatású beszédet mondott az általános választói jog ellen és a reform nemzeti irányu megvalósítása érdekében. Az ülést botrányos jelenetek zavarták meg. Három letartóztatás történt. Este a Nemzeti Kaszinó előtt tüntetést rendeztek a szociálisták. Revolverlövés és ködöbálások voltak.

A politika eme nevezetes eseményéről itt következik tudósításunk:

Előkészületek. — A felvonulás.

A nagygyűlés délelőtt 11 órakor kezdődött a fővárosi Vigadó nagytermében. A gyűlésre nagy előkészületeket tettek nemcsak az összehívók, hanem a szociáldemokraták is, akik be akartak jutni a gyűlésterembe.

A Vigadó környéke még reggel kilenc órakor nem volt nagyon élénk. Kilenc óra után kezdett csak a környék élénkülni, amikor két szakasz lovas- és négy szakasz gyalogrendőr érkezett a Vigadó elé. Csakhamar megérkeztek a rendőrtisztviselők is: Peregriny rendőrtanácsos, Gersich és Beniczky felügyelők és intézkedtek a rendőrség elhelyezése iránt. A Vigadóhoz torkolló utcák elé minden-hova rendőröket állítottak és így várták a szociálisták érkezését, akik tíz óra utána ígérték megjelenésüket.

A rendőrtisztikar — egész sereg fogalmazó és felügyelő — a Vigadó háta mögött ültött tábor, Ugyanitt tanyáz a gyűlés rendezőse is, amely a Köztelek tisztviselőiből és Széchenyi-ifjakból alakult. Karjukon fehér szalagból álló rendezői jelvény van, N. V. J. betűkkel, ami a nemzeti választójogot jelenti.

A közönség már kilenc óra után szállingózni kezdett a Vigadóba. Kisebb csoportokban jöttek a fővárosi és vidéki polgárok — mert a vidékről, sőt Erdélyből is sokan érkeztek a gyűlésre — s azonnal felmennek a Vigadó nagytermébe. A rendőrség úgy intézkedett, hogy mindenkinek szabad bemenete van a gyűlésre, arra való tekintet nélkül, hogy van-e jegye, vagy nincs és csupán azokat zárják ki a gyűlésből, akiket az igazoló bizottság, amelynek élén Szilassy Zoltán áll, visszatart.

A gyűlés kezdeményezői és vezetői már fél tízkor együtt voltak a Pilseni sörszoborban várták a gyűlés kezdetét. Itt voltak: Tisza István gróf, Somssich gróf, Dessewffy Aurél gróf és egy sereg vidéki nagybirtokos. Az utcai rendezőség, amelynek élén Mutschenbacher áll, időnkint jelentést tesz a vezéreknél az utcán történő eseményekről.

Fönt a Vigadó termében még alig van öt-hatszáz ember. A bantlévő közönség jórészt fővárosi polgárokból és vidéki földbirtokosokból áll, de bejutott már a terembe egy sereg szocialista is, akiket a rendezőség nem ismert föl. Fönt a terem előtt is sok a rendőr, akiknek

Peregriny tanácsos osztja ki a rendeleteket, de sok a detektív is, akik ismeretlenül elvegyülnek a közönség soraiban, hogy adandó alkalmmal mindjárt kéznél legyenek.

Tíz óra körül egyre nagyobb számmal érkeznek előkelő fogatok és automobílok a Vigadó elé, amelyekből legtöbbször képviselők, főrendek és vidéki földbirtokosok szállnak ki. Tíz óra után a rendőrség az eső elől bevonult a kapuk alá.

A nagygyűlés.

Tizenegy óra volt, amikor Dessewffy Aurél megnyitotta a gyűlést. Beszédében kifejtette, hogy igen nagy jelentőségű kérdésben kell határozni. Reméli, hogy a gyűlés máltó lefolyású lesz. Pártkülönbség nélkül vesznek részt a mai ülésen. Az ülést megnyitottnak jelenti ki és fölkéri Baross János országgyűlési képviselőt, hogy terjessze elő a határozati javaslatot.

(Az előadó beszéde.)

Baross János dr. beszédének lényege ez:

— Az első, amit bátran és bárhonnan jövő terrorizmussal szemben is meg kell állapítanunk, az, hogy hazánk egy radikális, általános választói jog részére még ma nem elég érett, eszerint tehát annak jogait és kötelességeit csak azoknak vállalni lehet ráhelyezni, akik arra már képesek, érettek és erősek! Éppen azért az általános választói jog alapjául egy olyan kulturális cenzust kell megállapítani, amely nemcsak azt bizonyítja, hogy az illető a kultúrának az eszközével, az írni-olvasni tudással bír, hanem megszerezte magát a kultúrát is, vagy legalább is annak olyan elemi fokát, amit az állam törvényei a népiszkolókra nézve előírnak. Hogy mily kultúrfokkal bír, városban lakik-e vagy faluban, az teljesen irreleváns. Természetesen ma még hazánk kulturális viszonyai annyira hátramaradtak, hogy a lakosság többsége még nem bír ezzel a leg-
elemibb kultúrfokkal sem, tehát igyekezni kell kisegítőként, átmenetileg más olyan mértékeket felállítani, amelyek megközelítőleg biztosítják az erkölcsi épséget és megbízhatóságot a polgárság azon rétegeiben is, akik az elemi kultúrát még eddig nem bírták elsajátítani. Éppen ezért a mai magyar viszonyok között még nem nélkülözhető a megreformált és leszállított egységes adócenzus sem. Mivel a munkásosztályokban sok érdemes polgár van, akik még sem az általános értelmi cenzust, sem a leszállított anyagi adócenzust elérni nem bírják, de azért meg van az az erkölcsi tulajdonságuk, amely nemcsak érdemessé, de képessé is teszi őket az állam sorsának intézésében részt venni, szükséges, hogy munkásaink részére a szociális cenzus állapíttassék meg.

Ugy az erkölcsi önállóságnak, mint az értelmességnek alapfeltétele az érett férfikor. Mint már fentebb említettem, semmi értelme sincsen annak, hogy az állam a magánjogilag kiskorúaknak beleszórást adjon az ország dolgába és így a legalsó korhatárnak legalább is a betöltött 24 életévet kell venni.

Az erkölcsi önállóságnak egyik alapfeltétele bizonyos társadalmi állandóság is. Hiszen aki saját életét nem bírja úgy berendezni, akár erkölcsi, akár szellemi erejének hiányában, hogy valami stabil foglalkozást találjon, hogy állandó lakása legyen, hanem mint a vándormadár, betenkit vagy hónapokig itt, majd ott tűnik fel, az ilyen embernek természetesen nem lehet érzelme az örök életre és állandóságra teremtett állami élet természetére és szükségletei iránt. Az ilyen ember tehát, mint a társadalomnak nyugtalan, megbízhatatlan és folyton változó eleme, — mindaddig, míg életében és egyéniségében a közélet intézéséhez szükséges higgadság és állandóság be nem következik — szerintem alkalmatlan az ország dolgának az intézésére. Éppen ezért az általános és alapfeltételnek kell lenni annak, hogy a szavazóknak hosszabb időn át ugyanazon községben állandó lakása és állandó rendes foglalkozása legyen.

Az általános választói jog forradalmi megoldás lenne. Így kiszolgáltatnánk az ország ügyeinek vezetését, az egész köz- és társadalmi életet a legféltelenebb és legönzőbb demagó-

giának. Hiszen az, a ki nevét is csak nagy kinnal tudja leírni és különben semmi más műveltsége nincsen, az államról, a társadalomról, honpolgári kötelességeiről, a komplikált közjogi viszonyokról, a nagy közgazdasági és társadalmi problémákról még csak alapfogalmait sincsenek, s a tények kéréltelhetlen logikájánál fogva igavonójává lesz a nemzetközi szociálmus agitátorainak, nem tarthat igényt szavazati joga.

Végül Baross János a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

HATÁROZATI JAVASLAT.

Mondja ki az országos gyűlés, hogy: Választási jogunk reformjánál mindenekelőtt az ezredéves magyar állam nemzeti jellegének, a nemzetiségi és társadalmi békének és közéletünk nyugodt fejlődésének nagy szempontját kell figyelembe vennünk és az ezen szempontokból vezetésre hivatott társadalmi tényezők kellő érvényesülését biztosítanunk.

Hangzatos jelszavak merev alkalmazását célzó radikális megoldás a nemzetnek minden nagy érdekét végveszéllyel fenyegeti, miért is az országos gyűlés teljes erővel állást foglal minden olyan irányzat ellen, amely e reformokat túlhatott mértékben, kellő garanciális rendelkezések nélkül akarná megvalósítani és egyesült cselekvésre hívja fel faj-, osztály- és pártkülönbség nélkül társadalmunk összes hazafiasan gondolkozó tényezőit.

Nem zárkózik el az országos gyűlés választási jogunk reformja előtt, amidőn azonban egy a tényleges viszonyokkal számoló reform szükségét elismeri, kívánja, hogy a megalkotandó törvény a következő elvi szempontok tekintetbevételével készüljön:

1. A választói jog legalább 24 éves korhoz és állandó önálló lakhelyhez köthessék.

2. Addig is, míg közoktatásügyünk odáig volna fejleszthető, hogy a választói jog alapját a népnevelési általánosan kötelező tanfolyamok teljes és sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány képezhesse, az általános szavazati jog csak oly messzemenő garanciális rendelkezések mellett valósíttassék meg, amelyek az értelmiséget közéletünkben megillető irányadó befolyást hatékonyan biztosítják.

Ily rendelkezések hiányában a választói jog — írni olvasni tudás feltétele mellett — megfelelő adócenzushoz és a munkásosztálynak erre hivatott tagjait felölelő oly szociális cenzushoz köthessék, amelynek kritériumait és vagy özvegy állapot, rendszeres alkalmazás és részletesen megállapítandó minimális kereset képezné.

3. A szavazati jog megállapításánál irányadónak vett szempontok a választókerületek új beosztásánál is teljes mértékben érvényesüljenek.

(Incidensek.)

Amikor Baross először említette az általános választói jogot, a teremben levő szociálisták éljenezni kezdtek. Tallián Béla az emelvényről elkezdett kiabálni:

— Ki vele!

Az emelvényen levő csapat zajosan ismételte a kiáltást. Erre bevonultak a rendőrök s kivezettek néhány fiatalembert.

Amikor a magyar honosságot követelte a választói jogosultság alapjának, ismét történt egy közbekiáltás:

— Ez humbug!

Az emelvényen levők ismét kiáltották:

— Ki vele!

És Nagy Emil, aki lent a teremben járkált, néhány rendezővel kivezette ezt is. Amikor Kristóffy nevét említette a szónok, hallatszott egy pár pfuj! abcug! levele! kiáltás.

Amikor Baross beszédét befejezte, Dessewffy Aurél gróf elnök bejelentette a távirati csatlakozásokat.

(A többi szónok.)

A következő szónok Bethlen István gróf volt, aki azt fejtette, hogy a mai állásfoglalásnak semmi mellékelje nincs, hanem csak az a hazafias aggodalom ad alkalmat, pártkülönbség nélkül, hogy ezzel a fontos kérdéssel foglalkozzanak, amely eltölti őket. Föl kell világosítani a nemzetet, hogy milyen veszedelmek fenyegetik. Ő nem hallgat sem a liberalizmus, sem a demokrácia jelszavaira, csak a nemzet érdekét tekinti. (Helyeslés.) Ez pedig azt parancsolja, hogy azok, akik hivatalosan lesznek az állam érdekét szolgálói, azok tudják és azt fel kell fogni. Kizárni azokat, akik már előre szembe helyezkednek a nemzet érdekeivel. Nálunk nem érkezett el sem az általános, sem a titkos szavazati jog ideje.

Károlyi Mihály gróf, az Országos elnöke, Boros János kisgazda és Nagy Emil képviselő szólottak ezután a javaslat mellett.

Tisza István beszéde.

Tisza István gróf állott ezután szólásra. Beszéde, melyet a közönség nagy figyelemmel és gyakran felharsanó éljenzéssel hallgatott, itt következik:

Tisztelt Uraim! Első sorban konstataálni kívánom azt, amit már a felszólalt Baross János képviselő ur is hangsúlyozott, hogy a mi összejövetelünknek nemcsak hogy pártpolitikai jellege és célja nincsen, de a dolog természeténél és előzményeinél fogva nem is lehet, hiszen a kezdeményezés ezen gyűlés összehívására a múlt év őszén indult meg, olyan időben, amidőn sem a kormányváltás, sem a függetlenségi párt kebelében beállott szakadás még nem következett be. De a dolog természeténél fogva is nemcsak, hogy nem pártpolitikai a mi mozgalmunk, de egyenes visszautasítása minden pártpolitikai jellegnek.

(A sajtó és a választójog.)

Minket az a hazafiúi aggodalom hozott ide, hogy a választói jog kérdésének a magyar tényleges viszonyokkal nem eléggé számoltó megoldása végveszedelmet rejt magában a magyar nemzetre nézve. És t. Uraim, azt tartjuk, hogy elérkezett az ideje annak, hogy ebben a kérdésben felszólaljon az a tekintélyes, de szervezetlen része a társadalomnak, mely ennek a kérdésnek gyakorlati oldalát, gyakorlati veszedelmét künn az életben ismeri. Fatális dolog, hogy itt a magyar sajtó kevés kivétellel olyan extrém irányzatok szolgálatában áll, de én hiszem és remélem, hogy a magyar közvélemény nagy többségét ezen extrém áramlatokra még a sajtó nagy befolyása sem lesz képes elhódítani. Nem szemrehányás rejlik ebben a dologban.

Egy hang: Igazság!

Tisza István gróf: Igazság és pedig egy természetes, megmagyarázható igazság. Hiszen a sajtó tulajdonképpen nagy részét fővárosi emberek irányítják, már pedig — bocsánatot kérek — én elismerem a fővárosnak nagy jelentőségét abban a tekintetben, hogy a magyar szellemi életnek, sok tekintetben a magyar politikai életnek is irányító gócpontját képezi, de éppen a választói jog kérdésében a legképzettebb, a legkiválóbb, a legokosabb fővárosi embereket sem ismerhetem el e kérdés megítélésére kompetensnek.

(Főváros és vidék.)

Másképp néz ki ez a kérdés a vidéken. És ha nem is a mai viszonyokat veszem, hanem veszek egy választóreformot, melynél a főváros szaporodó népessége a választókerületek beosztásánál kétféle érvényesülési fog is, a főváros az ország népességének körülbelül egyhuzadát teszi. Hiába oldjuk meg a választóreform kérdését jól erre az egyhuzadra nézve, ha sz nem illik a többi tízenkilenc huzad viszonyaira. Hogy a sajtó még erősebben és könnyebben hajlik bizonyos tekintetben tetszőleges jelszavak és áramlatok felé, ez megint a sajtó természetében fekszik. Ne vegyük tőlünk

rossz néven azok, akik a zsurnalisztikát csinálják: én sok tekintetben meghajolok képes ségek és tehetségek előtt, de — méltóztassanak megengedni, ez úgy van mindenütt a világon — a zsurnalisztikának igen csekély töredéke bír azzal az alapos politikai és történelmi képzettséggel, amely azután kompetenssé tehetné őket arra, hogy vezető szerepet játszhassanak az összes politikai kérdésekben.

(A külföldi áramlatok.)

Azt mondják: nem zárkozzunk el a külföldi áramlatok elől. Hát bocsánatot kérek: a magyar nemzet mindig be tudott engedni minden igazán jót és hasznosat, ami külföldről jön, de igenis el tudott zárkozni minden olyan külföldi áramlat elől, ami veszedelmet rejtett magában a nemzeti fejlődésre. Végigviharzott az egész művelt Európán annak idején a hübéri társadalom eszmévilága. A magyar nemzet el tudott zárkozni előle és mert meg tudta védeni alkotmányát a hübéri rendszerre való átalakulástól, el tudott zárkozni attól a másik külföldi áramlattól is, amely azután kénytelen volt a fejedelmi abszolútizmuson keresztül kiszabadulni a hübériség békóiból és eljutni a modern szabadság talajára. Ha elpusztulni nem akar a magyar nemzet, el kell zárkózni a mostani áramlattól is, amely a tömegek uralmán keresztül akarja az emberiség céljait szolgálni.

Ha meg akarjuk ítélni, hogy az általános szavazati jog jelszava hasznára fog-e válni a magyar nemzetnek, nézzük meg első sorban, hogyan hatott Európában. Nem beszélek Angliáról. Angliában nincs általános szavazati jog, de ha több időm volna, rámutatnék arra is, hogy ott a szavazati jognak az a nagyon széleskörű kiterjesztése, amely behozatott, milyen erőpróbát kepezett még az angol társadalom politikai érettségére is és éppen a mi napjainkban milyen krízisek elé viszi ez az angol alkotmányos élet is. Ha bárki valaha csak egy napot töltött Angliában, megilletődve és ha egy kis hazafias büszkeség van benne, elszomorodva fogja látni, hogy az angol demokrácia anyagi erő, műveltség, politikai képzettség, iskolázottság szempontjából mennyivel magasabban áll minden kontinentális állam demokráciájánál. És mégis mit látunk? 1867-ben behozták az általános szavazati jogot megközelítő választói jogot a városokra, az ipari munkásságra nézve. Ezt még kibírta Anglia. 1885-ben hozták be ugyanezen választói jogot a falusi népességre nézve és ott nagyon sajátos érzületet tettünk, amit nemzeti polgártársaink intelligens elemeinek ajánlok figyelmébe. Az első időben úgy nézett ki, hogy ez semmi zavaró körülményt nem fog felszórni dobni. Miért? Mert a falusi néprétegek még hozzá voltak szokva az intelligenciának, a földbirtokos osztálynak vezetéséhez. De bekövetkezett néhány évre rá az az idő, hogy a demagóg izgatás hatása alatt felszabadultak ezen kötelekekből, cserben hagyták régi vezetőiket és alig 15—20 évvel a reform meghozatala után most merülnek fel azon veszélyek, melyeket a politikai jogokra még nem egészen érett rétegeknek politikai jogokkal való felruházása hozott.

Németországban és Franciaországban hasonló az eset. Ezt fogjuk látni még az Amerikai Egyesült Államokban is. Az általános szavazati jog behozatala a nemzeti társadalom legképzettebb, legműveltebb rétegeinek, a nemzeti társadalom virágának politikai elhalványodását jelenti. Ezt a jelenséget látjuk Franciaországban, ahol ismét a francia társadalom színe virága mindjobban letűnik a politikai élet színpadáról, mindjobban felrevonul más tevékenységbe és lassacskán elérkezik Franciaország is oda, ahová régen eljutottak az Egyesült Államok: ahol jóformán inzultus számba megy már, ha valakit politikusként neveznek.

(A nemzeti veszedelem.)

De, tisztelt uraim, ezek nagy, egységes, fényes, erőteljes nemzetek, ezek áthatják ezen közviszonyokat. Ezek megakadályozhatják az ezzel járó nagy veszélyeket. Legkönnyebben Németország, mert ott nincs parlamentarisztikus kormány, nehezebben azok, ahol a parlamentarizmus visszafejlődésbe, a legmesszebbmenő dekadenciába jutott, mint Franciaországban. De ők tehetik, ők keresztül élhetik. De már most kérdem én minden gondolkodó magyartól: Uraim, mi lesz a magyar nemzeti élet-

ben parlamentarizmus nélkül? Mi fogja képezni a magyar nemzet államalkotó, államirányító, államvezető erejét, ha a mi nemzeti életünkben a parlamentarizmust eltöröljük? A belső rothadás, a belső elzúllás által elvesztjük nemzeti vezetőképességünket. Mert nálunk a nemzeti létet gyökereiben támadja meg minden oly áramlat, minden oly törekvés, amely a magyar parlamentnek erejét, azt az erkölcsi és szellemi tökéjét, amelyet a magyar társadalom a magyar parlamentbe kell, hogy belevigyen, ezt megtámadja, ezt esorbitja, ezt akarja tehetetlenné tenni. Hiszen nálunk is sokan abban a hiszemben voltak, hogy az általános választói jog behozatala által a nemzetiségi irányzatokat, elöntéket és a nemzeti szempontok által előtérbe tolt vitás kérdéseket is le lehet a napirendről venni. Hát ez sehol sem sikerült és nálunk sem fog sikerülni. Ausztriában csak fokozódott az ellentét és a helyett, hogy képviselve lennének az illető nemzetiségek az intelligenciájukkal a vezető tényezői által, úgy a lengyelországi, mint a csehországi nemzetiség a legvadabb szélsőségekben mozgó szociálista, agrárius és mindenféle szélsőbb tendenciákban mozgó ultra-rutén és ultra-lengyel töredékekben van képviselve.

Hát most mi lesz az aspirációknak következménye Magyarországon? Bizonyára az, hogy a szociáldemokrácia gyengíteni fogja a nemzeti erőt a nemzeti társadalom magyar rétegében. Látni fogunk még egy dolgot. A magyar vidékek nagy részében a parasztosztály régóta elhidegült már a társadalom intelligensebb rétegeiben levő természetes vezetőitől. Sok tekintetben a mi indolenciánkból. Az általános választói joggal teljesen kidobjuk, kilököjük a talajt a magyar intelligencia elől. De ez a keletkező szomorúság nem vigasztalhat meg bennünket. Nekünk az ország sorsát a magyar intelligenciának és a nemzetiségi intelligencia hazafiasan gondolkodó részének testvéries együttműködésére kell alapítanunk. És éppen ezért nem mondom, hogy közönyös, de igazán századrendű fontosságú rám nézve az a kérdés, hogy a statisztika szerint 52, 53 vagy 54 százalék magyar választó lesz-e?

(Az értelmi cenzus.)

Az a javaslat, mely előterjesztetett, általános keretekben mozog és tulajdonképpen két gondolat körül csoportosul. Mert hiszen azt, hogy a választói jog a 24 éves korhatárhoz köthessék, úgy hiszem, nem szükséges magyarázni. Mi azt mondjuk, hogy az általános választói jogot csináljuk meg garanciális intézkedésekkel. Messze vezetne arról beszélni, hogy mik lehetnek e garanciális intézkedések. Kétségtelenül az egyik a pluralitás. De nem az egyedüli. Van garanciális intézkedés még nagyon sok. De a magyarul írás-olvasás tudását ilyen garanciális intézkedésnek nem tartom. Nem mondom, hogy most hirtelen nem volna az. De a politikát és a politikai intézkedéseket nem a ma, hanem a késő holnap számára csináljuk. Ez pedig, az írni olvasni tudás feltétele későbbben súlyosan megfosztaná magát. Mert rövid idő alatt a nemzetiségek megtanulnának magyarul írni és olvasni, csak annyira, hogy politikai jogot szerezhessenek vele és oldalba támadhatnák a magyar választókat. Ova intek ezért mindenkit attól, hogy a magyar írás-olvasás tudását garanciális rendelkezésnek tekintse.

(Befejezés.)

Nekünk, tisztelt Uraim, teljes nyomatékkal, minden pártpolitikai nézeteltérésektől eltekintve, annak hangsúlyozásával, hogy ebben minden magyar embernek egyet kell érteni, teljes nyomatékkal sikra kell szállanunk, ennek a kérdésnek mindenféle elhamarkodott radikális jelszavak alapján való megoldása ellen. Abban a meggyőződésben, hogy az itt elhangzottak termékeny talajra találtak, ajánlom elfogadásra a határozati javaslatot.

Zajos, hosszantartó taps és éljenzés követte Tisza szavait. A gyűlés ezután elfogadta a határozati javaslatot és az elnök zárszavai után véget ért.

Lovagias ügyek. — Botrányos tüntetések.

A választójogi nagygyűlésből kifolyólag több lovagias ügy keletkezett. Kondor Bernát szociálista hírlapíró provokáltatta Nagy Emil

képviselőt, mert Nagy állítólag a gyűlésen hátról megütötte Kondort, akinek a kezét négyen lefoglalták. Kondor egyben Nagy ellen az ügyvédi kamaránál is főljelentést tett.

Bánóczy Dénes dr. provokáltatta Szilassy Zoltánt, mert az azt állította róla, hogy hamisított jegyekkel jutott a terembe.

Ma este a Nemzeti Kaszinó elé 80—100 főből álló szocialista csoport vonult föl.

— Le a grófokkal! — kiáltották és kövekkel beverték a kaszinó több ablakát. Néha-nyan revolverlövéseket is tettek. A rendőrséget ez a tüntetés készenlétlenül találta és már akkor mentek ki, amikor az ablakok darabokban heverték az aszfalton. Letartóztatták Faragó Dezső és Biró Dezső szocialista hírlapírókat, Freund Gusztáv és Megyei János iparossegédek és Kertész Tivadar orvostanhallgatót.

Feloszlatás előtt.

A képviselőház utolsó órái. — A pártok állásfoglalása.

Távirati tudósítás.

Arad, március 19.

Már csak két napja van a magyar parlamentnek, amelyet kedden a budai várban elmondandó trónbeszéddel feloszlatnak. Hétfőn tartja a Ház utolsó ülését, amely rendkívül izgalmasnak ígérkezik. A pártok már ma, s holnap tanácskoznak a fölött: hogyan viselkedjenek a főoszlatással szemben. A Kossuth-párttól már nyilvánosságra jutott, hogy nem megy föl a budai várba.

Mai hireink ezek:

Az országgyűlés berekesztése.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma átiratban értesítette Gál Sándor képviselőházi elnököt, hogy a király megbízásából József főherceg a jelen országgyűlést kedden, 1910. március 21-én déli 12 órakor a budai királyi vár szertartási termében be fogja rekeszteni. A miniszterelnök az átiratban kéri a képviselőház elnököt, hogy ezt a körülményt legyen szives a Ház legközelebbi ülésén a Ház tagjainak tudomására hozni. Egyben tudatja, hogy az átirathoz csatolva küldi a berekesztési szertartás rendjét 150 példányban. A miniszterelnök átiratát Gál elnök a hétfői ülésen az elnöki előterjesztések során fogja a Ház tudomására hozni.

A miniszterelnök által küldött szertartási rend, melyhez egy helyszíni rajz is van mellékelve, a következő:

Szertartási rend

a magyar országgyűlésnek Ő császári és királyi apostoli Felsége képviselőjében József főherceg ur Ő császári és királyi fensége által leendő berekesztésénél:

Az ezen ünnepre meghatározott napon a kitűzött óra előtt a hercegprímás, a zászlós-urak és az országgyűlés mindkét házának tagjai a királyi vár szertartási termében gyűlnek egybe. A József főherceg ur Ő csász. és kir. fensége, mint Ő csász. és apostoli kir. Felség képviselőjének kíséretére hivatott magy. kir. miniszterek a kihallgatási teremben jelennek meg. Ő császári és királyi fensége a négyszög-kihallgatási szobában helyezkedik el. A főhercegi udvarmester a kihallgatási terembe megy. Mihelyt minden rendben van, a magyarországi udvarnagy ezt jelenti Őfenségének, mire Őfensége a következő kísé-

rattal a szertartási terembe vonul: egy udvari főbiztos, a magy. kir. miniszterek párosan; Őfenségét oldalt és mögötte főudvarmesterei kísérik. A terembe érve a miniszterek a trón baloldalán helyezkednek el. Ő csász. és kir. fensége a trónra lép, leül és felteszi kalpagját. A főudvarmesterek a mellékelt helyszíni rajzban feltüntetett helyre állanak. A magy. kir. miniszterelnök erre átnyújtja Ő csász. és kir. fenségének a beszéd szövegét, amelyet Őfensége az egybegyűlt országgyűléshez mond. Ennek végeztével a trónról felkel, leveszi kalpagját és a fennjelzett kísérettel a kihallgatási szobába vonul vissza. Erre a magyar országgyűlés mindkét Házának tagjai a várkapolnába gyűlnek össze. Ő csász. és kir. fensége ugyanoda az oratoriumba vonul és az ekkor kezdődő „Te Deum”-on jelen van. A szertartásterem ajtajánál az arciera és a magyar testőrség kettős őrsége, a fehér terem ajtajánál pedig a magy. kir. darabontestőrség kettős őrsége fog állani. A megjelenés diszöltönyben, a nagykeresztesek szalagjakkal; a katonatisztek a szolgálati jelvényt is viselik.

A pártok állásfoglalása.

A nemzeti munkapárt országgyűlési képviselői holnap este a Nemzeti Társaskörben értekezletet tartanak, amelyen Khuen-Héderváry miniszterelnök is részt fog venni. Itt fogják megállapítani a hétfői ülésen követendő magatartásukat.

A Kossuth párt a holnapi értekezleten dönt ez ügyben. A párt ki fogja mondani, hogy nem megy fel a várba a trónbeszéd meghallgatására. Gál Sándor azonban, mint házelnök, megjelenik ott.

A Justh-párt szintén holnap tart értekezletet. Kimondják, hogy nem mennek a várba, hétfőn pedig napirendi indítvány alakjában rosszalási javaslatot terjesztenek be a kormány ellen.

A képviselőház elnökének nyilatkozata.

Gál Sándor, a képviselőház elnöke a hétfői ülés berekesztésekor hosszabb beszéd kíséretében politikai kijelentéseket is fog tenni.

Gál ma egy újságíró előtt ezeket mondta:

— A hétfői ülésen szigorúan ragaszkodni fogok a házszabályokhoz. Azok keretain kívül semmiféle felszólalásnak helyet engedni nem fogok. Ha olyan dolgok történnek, amelyek a házszabályokkal ellentétben állanak, el fogom hagyni az elnöki pódiumot.

A pestmegyei munkapárt megalakulása.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A Lloyd társulat épületében ma délután tartotta meg a pestmegyei munkapárt alakuló közgyűlését. A zsufolásig megtelt teremben megjelentek a régi szabadelvűpártnak összes előkelőségei, ott voltak a vármegyei jegyzők igen nagy számmal.

Podmaniczky Géza báró elnökölt, Rédey Gedeon gróf fejtegette hosszabb beszédben a pártalakulás okát.

Ezután Tisza István gróf a megalakulás sürgősségét fejtegette nagyhatású beszédben.

— Csak az az ország független, — ugymond — amelyik gazdag és ezért tartom károsnak az önálló bankot. A lemondásra csak a katonai kérdésekben van szükség. A munkapárt a katonai reformok közül megvalósítja azokat, melyek a király és nemzet kölcsönös megértése által e téren előre viszik a nemzetet. Jól ismerem azokat az okokat, melyek Andrássyt a munkapártba való belépéstől visszatartják. Próbáltam őt meggyőzni, de ez nem sikerült. Nyugodt lélekkel mondhatom, ezen okok közt nem játszik szerepet a katonai kérdés.

Végül Tisza hosszabban támadja az ellenzékot.

Teleky József gróf határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint kimondják a megalakulást.

A miniszterelnök és a nemzetiségek.

Verseacról táviratozzák: A Deutsche Bürgerpartei és az Ungarlandische deutsche Volkspartei verseaci szervezetei Heegn Reinhold elnökelete alatt népgyűlést tartottak, amelyből táviratilag üdvözölték Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt. Kijelentik a sürgönyben, hogy a munkapárt programja összhangban van az ő törekvéseikkel. A miniszterelnök táviratilag köszöntö meg az üdvözlést. Heegn Reinhold német nemzetiségi programmal lép föl.

Tisza István Kolozsváron.

Tisza István gróf, akit ma két beszédeért a Nemzeti Társaskörben nagy ovációkban részesítettek, este 9 óra 10 perckor Kolozsvárra utazott családi okokból.

Választási mozgalom.

Nagyszalontán a kerület választópolgárainak óriási részvételével alakult meg a nemzeti munkapárt. Elnökké Eördögh Ervin dr. orvost választották meg. A párt a megalakulás után képviselőjelöltül Tisza Kálmán grófot kiáltotta ki. Tisza gróf hosszabb beszédben fejtegette a párt programját. A gyűlésen Sarkad község választói tanulmányozó szombat jelentek meg. Sarkad mindezekig erős függetlenségű község volt.

Botrányok a horvát tartománygyűlésen.

Zágrábból jelentik: A tartománygyűlést Bartics korelnök tíz óra után nyitotta meg. Az igazoló bizottság beterjeszti jelentését, mire áttérnek az elnökség és a jegyzői kar választására. Horvát dr., a Frank-párt alelnöke, kijelenti, hogy miután pártjának csak egy jegyzői állást akarnak adni, pedig nekik joguk volna, mint legnagyobb ellenzéki pártnak, az elnökségben is résztvenni, erre nem reflektálnak. Tiltakozik Medakovics elnökké való választása ellen, mert Medakovics szerb. Ezután vita támadt, amelynek során a korelnök Radics parasztpártitól megvonta a szót. Elnökké megválasztották Medakovics Bogdánt, alelnökké Magdics Perót és Grahovác Mirkót.

Medakovics elnök elfoglalta helyét és székfoglaló beszédének elmondásába fogott. Óriási lármával fogadták.

— Ő nem horvát, ő a magyar párt tagja — kiáltották feléje.

Elnök: Érzelmeim ugyanazok, mint minden horvát és minden szent előttem, ami horvát. Most elmúlt az abszolutizmus korszaka...

— Most következik Khuen korszaka — kiáltják a jobbpárttól.

Elnök: Most arról van szó, hogy begyógyítsuk az abszolutizmus által ütött sebeket. Kijelenti, hogy meg fogja őrizni a Ház méltóságát.

— Zsivió Rauch! Pfuj! kiáltások fogadták az elnök szavait. Óriási zaj, láрма.

Az elnök a folytonos kiabálás közben fel akarja olvasni az elnöki előterjesztéseket. Nem hagyják szóhoz jutni s kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Szünet után újból megnyitja az ülést, a láрма azután folytatódik.

A Ház nyolc tagu küldöttséget meneszt a báni palotába a kormány meghívására.

Tomasics Miklós megjelenik a teremben, hogy programbeszédet mondjon.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután, mérsékelt helyárakkal Hajduk Hadnagya, operetta. Este: Gál Gyula fellépésével Elismult harangok, szimfonia. (C. bérlet.) Hétfő: A biboros, szimfonia, Gál Gyula vendégfellépésével. (A bérlet.)

Kedd: Luxemburg grófja, operetta. Bemutató előadás. (B bérlet.)

Szerda: Luxemburg grófja, operetta. (C bérlet.)

Csütörtök: Luxemburg grófja, operetta. (A bérlet.)

Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Nincs előadás.

* Gál Gyula vendégjátéka. A legnagyobb magyar színművész ünneplésére töltötte meg ma este a publikum a színházat. Henry Batille a Botrány című színművében Ferioul szerepét játszotta Gál Gyula. Ha kritikát akarnánk a nagy művész alakításáról írni, úgy a szavak nem fedhetnék azokat az érzéseket, melyeket ez a mesteri alakítás kivált a néző lelkéből. Minden idegünkkel rabjai voltunk Gál alakításának és mélységes csodálkozással néztük a színjátszásnak ezt a felülmúlhatatlan tökéletességét. Emberi indulatokra több színt maga a természet sem alkotott, mint amennyivel Gál Gyula zsenialitása rendelkezik. Az ő alakításait csak csodálni lehet, de kritizálni többé nem. Játékának tökéletessége egy színművészet hatátlanjaiéval, mely előtt mélységes megilletődéssel hajol meg mindenki. A közönség frenetikus tapsai, éljenei bizonyítják, hogy teljes mértékben hódolói Gál Gyula fenomenális művészetének. H. G.

* A világ legdrágább festménye. Londonból jelentik: Kun Ottó newyorki milliommós Franz Hals-nak, a világhírű hollandi festőnek egyik képét 2,060,000 márkáért vette meg egy londoni műkereskedőtől, aki azt viszont egy millióért szerezte volt meg az előző tulajdonostól, egy angol ezredestől.

* Luxemburg grófja. Kedden kerül bemutatóra Luxemburg grófja, a kitűnő operetta, amelyre már teljesen elkészült az operett szövege. Főszereplők: Dióssy Nusi, Wlassák, Beregi, Polgár, Vass. Az operett szerdán és csütörtökön is előadásra kerül.

* A Zenede háziestélyei. Tegnap és ma tartotta az Aradi Zenede háziestélyeit. A tegnapi estélyen *Institoris* Kálmán ny. polgármester, a zenede-egyesület elnöke szép szavakban üdvözölte *Krispin* Józsefet, a zenedének hosszú idek óta működő kiváló igazgatóját. Mindkét estélyen igen nagyszámu és előkelő közönség jelent meg, mely zajosan megtapsolta a vendékek játékát. Zongora-számokkal zajos elismerést érdemeltek ki Meszner Piroska, Vannay Böske, Drágics Milike, Ungár Erzs, Vannay Jancsi, Kemény Gizella, Székely Mariska, Trailetan Mariska, Cukor Józsa, Gerő Erzs, Füredi Béla, Blau Jolán, Dengl Vilma, Várkövi Ilona, Popper Ilona, Glésinger Margit, Fischer Ernő, Kohányi Zelma, Kovács Ilonka, Hank Alice és Abaffy Vilma. Precíz hegedűjátékot mutattak be Rácz Károly, Vannay János, Figus Albert, Zoltay István, Rudas Emma, Szántó Manó, Dudás Pál és Fischer Ernő. Énekszámokkal gyönyörködtették a közönséget Cserő Erzs, Hanacsek Nelli, Kolozsi Jenő, Glésinger Margit és Gyurics Mariska.

* Értékes festmény. Ivancs Le Moyne „Adonis és Vénus” című festménye 1680-ból és Franc Dobiaschowsky „Egy mártírnő halála” című festménye megtekinthetők vasárnap és hétfőn délig Weisz Leó cégnél.

* A skót dudás. A misztikus skót költészet egyik érdekes meséjét mutatja be egy pompás mozgókép. Kétszáz évvel ezelőtt játszódik le a kis történet. Egy várur leányaival séta közben egy varázslónővel találkozik, aki alamiz-

nát kér. Az apa elutasítja a koldust, akit ifjabbik leánya pártfogásába vesz. Ezt a védelmet úgy hálálja meg a varázslónő, hogy a leány szerelmét, aki éjnek idején egy szigetről uszva siet jegyese látogatására és partot érve életlenül esik össze, életre kelti. A fiatalok nagy szerelmét látva a büszke apa is, beleegyezését adja a házasságba. A nagyszerű kép mellett számos érdekesség szórakoztatja még vasárnap délután az Uránia publikumát. Az előadások délután három órakor kezdődnek. 241

ARADI ÉLET.

A válóperek városa.

Ez a város nem metropolis,
Nem Páris és nem Budapest,
Van palotája márványból is,
És mégis falumódra fest.
Ez a nagyváros pletykafészek
S első az ilyenek között,
De ez a szent, édes ígézet,
Mely örökre melléje köt.

Nincs e városnak olyan ajka,
A mely nem pletykáról perog
S arról trécsel itt mind a dajka:
Terjednek a válóperek.
Az utcától a házibálig
Ez a vész mindenkit kikezd,
Hogy Iksz ur, s Ipszilonné válik,
„— Pedig ki hitte volna ezt?!“

Nászutról alighogy leszállnak
— A házasság csak két hetes, —
Már jön a hír elbűk: válnak,
S ez itt szinte természetes.
Megtudták láthatlan koboldok,
Es hozták hírül ezt meg azt,
Én terjesztem, te pedig toldod,
Hogy miért zörög a haraszt.

S egyik válik a hozományér'
— Ez a bontó-ok, hej, örök! —
Másvitt az ok: egy finom tényér
A mely a férj fején törött.
Itt a férj álnok, — bárhogy rejtik, —
A sok közt ép ő lenne hü?
Amott a lényegét csak sejtik,
Olyan driszkret természetű.

Néhol a jó mama okozza,
S gyakran a sógornő hibás,
Regényeknek nincs vége-hossza
És mindeniknek színe más.
Elválnak a tizedik héten
S az ezüstmenyegző után
S mert olykor nincsen egyéb dolguk,
Sokan azért válnak csupán.

... Mellekes, hogy az élet cáfél,
S mindent koholmányoknak jelez,
A sok váló-históriából
Igazi válás sohse lesz.
Dühöng az erkölcs valósággal
S a béke a tűzhely körül,
De tovább hisznek mindazáltal
Mindent az új „válók” felül.

Ne ütközzünk meg ezen, földik!
Tudok erre egy babonát:
Kinek a halálhírét költik,
Az él a földön legtovább.
Elfogadhatni hát még álnak,
Hisz a bizonyosság, példa sok:
Kik a pletykában egyre válnak,
Azok a leghűbb házások.

Robota.

HIREK.

TISZA ISTVÁN ARADI JELŐLTSEGE.

A mi szűkebb politikai világunkban hatalmas hullámokat kavart fel tegnap az a Nagyváradról jött hír, hogy Tisza István elfogadta az ugrai képviselőjelöltséget is.

Az izgalmakat növelte az a körülmény hogy egyik aradi lap ezt a következtetést vonta le ebből: (Tisza csak Ugrán lép fel. Azon az egy napon, melyen ez a hír cáfolatlanul állott, nem „jénapot”-tal üdvözölték egymást az emberek Aradon, hanem ezzel: „Fellép Tisza? Nem lép fel Tisza?”

Este érkezett meg a minden kétséget eloszlató autentikus távirat Budapestről, mely közölte az aradi munkapárt elnökségével, hogy Tisza elfogadta ugyan az ugrai jelöltséget, de ez mitsem változtat a korábban tett kijelentésén, hogy vállalja, még pedig első sorban az aradi jelöltséget; megválasztása esetén pedig az aradi mandátumot tartja meg. Az izgalmak csak ma reggelre csillapodtak le teljesen, amikor a közönség az „Aradi Közlöny” révén tudomásul vette a minden kétséget eloszlató, kedvező tartalmu bizonyosságot.

Az aradi munkapárt szempontjából váratlanul jól jött ez a kis politikai emotió. A Tisza István mellett angazsált kedélyek végig izgaltak néhány órát abban a kellemetlen eventualitásban, hogy nem Tisza lesz az aradi képviselőjelölt. Olyan forma érzés vett erőt az embereken, aminő lehet az, ha valaki vagyonhoz jut s azt máról-holnapra elveszíti.

A mai napon tapasztalt hangulat mutatja csak igazi, hű képét annak, hogy mit jelent Aradnak Tisza István jelöltsége. E hangulat erőteljes megnyilatkozása egyébként a párt irodájában volt legjobban észlelhető, ahova eddig is tömegével érkeztek a belépő nyilatkozatok. De a sikerek igazi napja mégis csak a mai volt. Az a gondolat, hogy Tisza Istvánt elveszithetjük, néhány száz tagot hozott az aradi munkapártnak.

A véletlen így játszik bele néha a politikába.

— Kérem Arad közönségéhez. A következő sorokat kaptuk: Vasárnap virradunk a napra, mely tizenhatodik esztendejét jelzi, hogy a magyar nép atyja, Kossuth Lajos meghalt. E gyászos évfordulóra figyelmünket minden hálással érő honfit és honleányt; tűzzünk ki gyászlobogót. D. e. fél 11-kor tartunk fennállásunk 25. esztendejének ünnepélyét a városháza dísztermében. Szívünkben mélyen érzett hálával hívjuk ez ünnephez városunk közönségét. A negyedszázad tanulsága biztat és reményt táplál bennünk, hogy találkozzunk ott azokkal, kik dicsőös munkánkban lelkesen és készségesen támogattak. A Kossuth-társaság nevében Nagy Kálmán és Schwartz Zsigmond.

— Nem lesz repülőgép-verseny Aradon. Megírtak, hogy a Helios automobil társaság aviatikai osztálya városi segílyt kért Aradon rendezendő repülőgép-versenyhez. A város kiltásba helyezte a támogatást. A társaság úgy látszik, balekot akart fogni a városban. Legutóbb írt levelében 12 ezer korona készpénzt kért, továbbá a városra akarta hárítani a tribünépítés, hirdetés és reklámozás költségeit. A jövedelem felét átengedné és a másik feléért mindössze annyit tenne, hogy Aradra szállít két Bleriot gépet. A tanács ezek után nem tárgyal a társasággal.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia tolettet a legmagasabb izlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

JACZKÓ JÓZSEF.

— Boros Beni szobrára. Az Arad-hegyaljai Motoros Vasút Boros Beni szobrára 100 koronát adakozott.

— A Társadalomtudományi Társaság aradi fiokjának programja. Arad szellemi életének előreláthatólag jelentős eseményei lesznek azok az előadások, amelyeket ez a legfiatalabb, de talán legelevenebb életet élő tudományos egyesület április folyamán rendez. A társaság választmánya a ma délután megtartott ülésén a legközelebbi hónapok programjával foglalkozva, elhatározta, hogy mindenekelőtt morozatos előadásokat rendez, amelyeknek célja az, hogy a társaság tagjait és az érdeklődőket a szociológia tudományába bevezesse. Az előadásokat április 2-án és 3-án, valamint 9-én és 10-én, mindenkor esti 8 órakor Jászi Oszkár, a Társadalomtudományi Társaság főtitkára, a Huszadik Század szerkesztője fogja megtartani. Tervbe vette továbbá a Társaság, hogy napjaink egyik legfontosabb szociális kérdése, a választójog reformja tudományos megvitatásban és megvilágításban részesüljön. Evégből a Társaság április 4-ére nyilvános vitatkozás rendezését tervezi és azon fáradozik, hogy a választójogi reform hívei és ellenesei köréből minél több oly előadót találjon, akik a kérdést minden irányból tárgyilagosan ismertetik és megbírálják. Jászi Oszkár előadásaira a Társaság szívesen látja vendégül az érdeklődőket, akiket a tagok az ülésekre bevezetnek.

— Uj budapesti napilapok. Két új napilappal gyarapodik ismét a fővárosi sajtó. Az egyikről, a szabadkőművesekéről sokat beszéltek és írtak már. Ennek címe A Világ. Főszerkesztője Nyitrai József, aki most Az Újság műkritikusa, felelős szerkesztője Gerő Ödön, a Pesti Napló műkritikusa. Az új napilap reggelenként jelenik meg, körülbelül 24—32 oldal terjedelemben. Publicistái között Jászi Oszkár és Soltesz Adolf foglalnak helyet. Helyettes szerkesztője Pfeifer Sándor. Első száma a húsvéti ünnepek után jelenik meg. A lap alaptőkéje 300.000 korona, amit állítólag felemelnek félmillióra. A másik napilap még nincs ennyire készen. Ezt néhány agilis újságíró akarja megcsinálni. A lap délután két órakor jelennek meg 8—12 oldal terjedelemben, élénk riportokkal. Felelős szerkesztője Mester Sándor, a Pesti Napló mestani szerkesztője lenne. A Pesti Napló szerkesztését ez esetben Bethlen Oszkár dr. veszi át.

— A magyar ipar védelme. A számvevőség azt panaszolta a tanácsnak, hogy a város szállítói nem felelnek meg annak a törvényes kötelezettségnek, mely megparancsolja, hogy a szállított gyártmányok, készítmények és iparcikkek magyar eredetét bizonyítaniok kell. A tanács ma tartott ülésén elhatározta, hogy a közszállítási szabályrendelet által is előírt eme kötelességre a jövőben szigorúan felügyel és a szállítók a számlákon tartoznak a árak eredetét kimutatni. A külföldről behozatott szállítmányok miniszteri engedélyezését szintén igazolni kell.

— Uj doktor juris. Vörös László dr., az aradi előkelő ifju társaságok kedvelt tagja ma a kolozsvári egyetemen sikerrel szigorlatozott és elnyerte a jogtudományi doktorátust.

— Halálozások. Borlódán János aradi kereskedő Laci nevű két éves fia ma meghalt. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz.

Balajti Balajthy Béla dr., m. v. fogalmazó március 18-án, d. u. 3 órakor, életének 32 ik évében elhunyt. Március 20-án d. e. 1/9 órakor a Vécsey-utca 12. számú házból Kétegyházára szállítják s d. u. három órakor a két-egyházai temetőben örök nyugalomra helyezik.

Tenner Rudolf tegnapelőtt meghalt 50 éves korában. Tenner József és Tenner László az elhunytban testvérüket gyászolják. Temetése vasárnap d. e. 10 órakor lesz a zsidó temető halottasházából.

— Házi oltár az aradi fogházban. Ma délután az aradi oltáregylet nevében megjelentek Szakolczay Lajos kir. ügyész előtt Lakatos Ottó, Lócs Rezsőné, Steiner Ferenc és Boros Jusztin s arra kérték, engedje meg, hogy a fogházban házi oltárt állíttassanak föl. Ezt a kérelmet az ügyész teljesítette.

— Rablógyilkos merénylet a fővárostan. Budapestről jelentik: A városligeti Kisszínház körül rablógyilkos támadás történt Ring Lajos dúsgazdag droguéria tulajdonos ellen. Ring a színház egyik előadásáról távozott és hazafelé tartott. A villamos vasút megállóhelyén várakozott egy ideig, de kocsit nem jött, hát az esti szürkületben neki vágott a színház melletti kezdődő fasornak. Egyszerre egy tűzér katona toppant az elegánsan öltözött férfi elé:

— Hány óra van tekintetes uram? — kérdezte a katona.

Ring az órája után nyúlt, kivette zsebéből, de még választ sem adhatott, mert a katona torkon ragadta.

— Add ide a pénzedet — kiáltotta — különben megöllek. Választ sem várva, kibuzta bajonettjét és kétszer f. jbe szúrta Ringet. Vérel elborítva, eszméletlenül terült el a földön a szerencsétlen áldozat és a gyilkos hozzálatott, hogy kifossa. Elvette 620 korona pénzt, óráját, láncát, sorsjegyeit. Az újjáról a gyűrűt is lehuzta és az értékeket zsebre téve megszökött. Másfél óráig feküdt eszméletlenül a vérző ember. Magához térve a színházhoz vándorolt és a szolgálattevő rendőrtisztnek monddta el a rablótámadás részleteit. A támadót még nem fogták el.

— Öngyilkosság a fogházban. Ma délután az aradi ügyészség fogházában felakasztotta magát Greguss János, akit lopás miatt 3 évi fegyházra büntettek. Greguss jó családból való, de elzúllott ifju. A fogházor idejében elvágta a fiu kötelét és sikerült megmenteni az életnek.

— Tessék jól vigyázni, hogy tényleg valódi Ferencz József-keserűvizet kapjon az üzletben, mert nagyon sok csekély értékű viz a csalódásig hasonló címkével van forgalomban, számíttva arra, hogy ily módon meg fogják vásárolni a „Ferencz József”-keserűviz helyett, melyről köz tudomásu, hogy a legkellemesebb ízű, legenyhébb és legbiztosabb hatásu. Számtalan orvos a maga és a saját családjában felmerülő szükség esetén szintén a „Ferenc József”-keserűvizet használja. A „Ferencz József keserűviz-források” igazgatósága Budapesten van.

— Az ujaradi tejgazdaság. Bárá Nopcsa Elekne ujaradi tejgazdasága tetemesen fel emelte tehénlétszámát, hogy ujabban jelentkező megrendelőknek is szállíthasson tejet. A tejgazdaság, mint eddig, ezután is maga fogja a tisztán kezelt jó minőségű tejet a megrendelőknek közvetlenül házhoz szállítani. 1457

— Tűzoltói állások. Több önkéntes tűzoltói állás április elsejére megüresedik. Jelentkezni lehet a tűzoltó-parancsnokságnál, az Örtanyán.

— Öngyilkosság. Thurzó Sándorné, hivatal-szolga neje, ma délelben egy órakor a Szent László-utca 10. szám alatti lakásán maróugot ivott. A súlyosan megsérült a mentők szállították a kórházba. Eszméletlen állapotából egy pillanatra sem tért magához és így kihallgatnátó nem volt. Hozzátartozói állítása szerint üldözési mániában szenvedett és azt hitte, hogy tolvajnak tartják.

— Tavaszi újdonságok megérkeztek Hegedűs Gyula üzletébe, Arad, Andrassy-tér 15. A legszebb bőr és selyem női táskák, utazó készletek, utazó bőröndök, sport-cikkek, tenniszverők tenniszlabdák, tenniszlabdák, gumi, fotball és füles labdák, a legszebb sítábotok, játékaruk, húsvéti illatszerek, húsvéti locsolók, háztartási kefe- és pipere áruk stb. nagy választékban és mélyen leszállított árban. Megyei és városi telefon 566. 257

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnás-crén, szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 271

— Értesítés. A gyászoló közönség szíves figyelmébe ajánlok legmodernebb típusban sírmeleket, melyeket személyesen készítek és a legnagyobb gyárosoktól szerzek be s azokat raktáron tartom dusan felszerelve nagy választékban. Tervezéseket művészies kivitelben és költségvetést díjtalanul készítek el. Legelőnyösebb beszerzési forrás. Minden munkáért és anyagért szavatolok. Vidékre is készséggel azonnal szállítok. Tisztelettel Menrath József, József főherceg-ut 11. (Evangelikus templommal szemben) 1406

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 249

Fogzás.

Ne ijedjen meg, hanem adjon gyermekének egy kevés SCOTT-féle Emulsiót és vessen véget az álmatlan éjjeleknek. A könnyedség, amelyvel ezután a fogak jönni fognak, meg fogja Önt lepni. 5741/1

A SCOTT-féle EMULSIÓ

kellemesen emészthető formában tartalmazza éppen azokat az anyagokat, amelyek megkívánatnak feler, egyenes s erős fogak növesztéséhez.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

tisztaságát és erejét semmiféle mulja feül. Ize a legkellemesebb.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

Megnyílt
az aradi első

próba baba

gyári ipartelep, hol mindennemű reform és más divatos modellek 24 óra alatt elkészülnek.

Verseny árak!

Próba-baba db. frt 2.75

Ugyanott játék-baba klin ka és gyártás elfogadtatnak. Játék-baba javítások és külön testrészek kaphatók. 1111

Gyári ipartelep: Zrinyi-utca, (Első Aradi Takarékpénztár épület.)

Raktár, rendelések és javítások eszközöltnak

REICH EL.

Arad, Színházi Versenybazar.

„ETERNA“

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb
és legpontosabb órája

1163

„Schild Frères Co“ Granges Schweiz.

Aradon
csakis

Weinberger Ferenc és Assael H. és Fia uraknál kapható.

KULISSZATITKOK.

Epizódok a színésziparlamentből.

Mint a lapok naponta hírül adták, az ország színészei tanácskozássra gyűltek össze Budapesten és az ide is, mint minden évben, szenvedelmes vitatkozások között próbálták bajaikat orvosolni. Természetesen nem nagyon nehéz kitalálni, hogy a direktorok nézetei nem egyeztek a színészekével, sőt egyes direktorok nagyon sérelmes dolgokat szerettek volna behozni a színészek terhére. Szendrey Mihály ebben is kivétel, ő óriási népszerűségnek örvendett az összegyűlt színésztábor előtt, mivel mindig a színészek pártjára állott és felemelte szavát érdekükben. Így például a felmondás lehetőségét is az ő indítványára küszöbölték ki a szerződésekből. Az aradi társulat képviselői, mint tudjuk, Várnay és Barabás Béla voltak. Barabás szereplése közmegegyezéssel találkozott. Mindig lecsillapította koncilians föllépésével és higgadtságával a viharzó kedélyeket és a gyűlés tulajdonképeni elnöke ő volt. Várnay, a kedélyes apaszínész megirigyelte társának babérait és szintén fel akart szólalni. De a háta mögött ülő Szendrey direktor oda szólt neki:

— Jenő, vigyázz, ninosen sugó!

Erre Várnay meggondolta magát és leült, mert ő sugóhoz van szokva szónoklatai közben, bár mindig tudja a szerepét. Ezért inkább a New-York kávéház termeiben adta elő nézeteit a körülötte ülő pesti kollégáknak.

Derűtséget keltett a közgyűlésen Feld Zsigmondnak, a Városligeti Színház direktorának szereplése. A legrégibb magyar direktor tudvaleg nem tud jól magyarul. De hazafisága közismert, valamint az a szokása is, hogy fiával, Feld Mátyással pörlekedni szeret.

Feld Mátyás, a jeles nyári bohózat-író is felszólt a gyűlésen. Atyjának nem tetszett a beszéde; haragosan felkelt helyéről és így szólt:

— Tisztelt közgyűlés! Mivel az előttem szóló ur marhaságokat beszélt és nem tag a tisztelt közgyűlésre, teség hatolni ki pu, hogy van-e neki mandátum!?

Feld Mátyást ezután udvariasan kivezették a teremből, de még menet közben odaszólt az öregjéhez:

— Megállj csak, nem írok neked többet nyári darabot!

Egyes dolgoknál már annyira elfajult a vita hevessége, hogy az ellenvéleményt nem tűrték a tüzesebb szónokok és legazemberezték egymást.

Erre aztán föllállott Szendrey Mihály és energikus beszédben tiltakozott a tónus elfajulása ellen, felszólítva az összes jelenlevőket a színésziparlament méltóságának megóvására.

— Kár, hogy nincs itt Csányi, — szólt a szomszédjának az aradiak „direktora, midőn be-

széde után leült helyére, — „az agyonbeszélne titeket...”

De azért mégis rendben véget ért a színésziparlament. A vidéki képviselők megnézték egy pár pesti előadást, lecsépülték, elmentek a New-York kávéházba találkozni a pesti kollégákkal, aztán szépen hazautaztak és az itthon maradtoknak beszélik a fönn elhangzott nagy szónoklataikat, melyeket az irigy ujságok elfelejtettek megírni.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosiilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 6922

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 19.

Készáru: Kínálat mérsékelte, vételkedv gyenge, 5 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilonkénti számítva:

	Déli árlat	3 órai árlat
Tengeri 1910. májusra	6.20—6.21	6.20—6.21
Buza 1910. áprilisra	13.74—13.75	13.60—13.61
Zab 1910. áprilisra	7.29—7.30	7.29—7.30
Rosta 1910. áprilisra	8.55—8.56	8.60—8.61
Buza 1910. októberre	11.26—11.27	11.30—11.31
Buza 1910. májusra	13.60—13.61	13.65—13.66
Rosta 1910. októberre	8.27—8.28	8.32—8.33

Feloldó szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. S. Szintye. Engedély nélkül még március 15-én se szabad.

K. M. Mihályt aktuális lesz, közreadjuk. Más-ker is szívesen fogadjuk.

C. Sorsjegye nem nyert.

R. A vers nem alkalmas a közlésre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi március hó 20-án:

Déltűn 3¼ órakor mérsékelt helyárakkal:

Hajduk hadnagya.

Daljáték 3 felvonásban. Írta: Rajna F. Zenéjét szerző: Czobor K.

Közdete déltűn 3 és fél órakor.

Este ¾ órakor, rendes helyárakkal

C) bérlet.

C) bérlet.

Gál Gyula vendégfelléptével:

Elnémult harangok.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Malonyai Dezső és Rakosi Viktor.

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.

Irgazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Köthetőség EPERJES.

Főelárutók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268.
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárd Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. március 20-án, vasárnap:

1. Nagymama születésnapja. Mulatságos. — 2. Egy kihalt város. Természet után. — 3. A skót dudás. Dráma. — 4. Egy ábrándozó leány. Bohózat. — 5. Boxverseny. Laványosság. — 6. Peking. Természet után. — 7. Szolgáld ki magad. Bohózat. — 8. E hagyatva. Dráma.

Előadások déltűn 3 órától kezdve.

Helyárak: I-5 hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

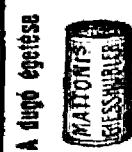
Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol-fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes ízű fogszappan a fogkölerakodást eltávolítja, a száj savanyu és rossz ízét felfrissíti, felüldíti, végül átható desinficiáló erejével a fogszuvasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásából állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógytárakban és drogériákban. Ara 1 kor. Aradon: gutori Földes Kelemen ur gyógysszertárában, valamint Vojtek és Weisz urak droguériájában. 12

Évszázadok óta ismert

sagító gyógyító tényező
Karlshad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
tényszeren bevált.

==== Rendkívüli olcsó árakban árusítunk =====

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 7. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

**Legnagyobb
választék**

**Husvétii
illatszerek**

és

**öntözők-
ben.**

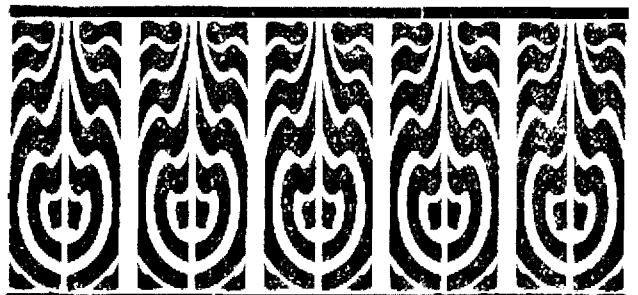
811

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

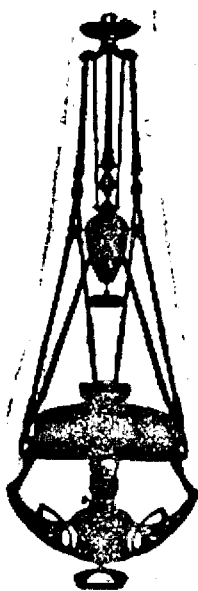
GUBER FORRÁS
A LEGKÖNY-
NYEBBEN
EMÉSZTHETŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRSEGENYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDESKBEN

6849

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kap-
hatók legújabb és legizlésebb
üveg, porcellán és mesző-
készletek. Nagy vá-
laszték függő és
-- asztali lámpákból. --

Legújabb forrás 321

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és al-
paccia-ezüst dísz tárgyak, ugyszin-
tén elsőrendű evőeszközök.

Képekerekből

óriási választék, több mint 400
új izléses minta van állandóan
raktáron.

FISCHER MÓR, Andrásy-tér 20. szám
(Fischer Eliza-palota.)
Megyei és városi telefon szám 568.

Nagy választék husvétii tojásokból.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenő-
ben válaszolunk.

1910. március hó 20.

Keresünk:

Vidékra: 4 fűszer, rőfös és rövid, 1 kézmű,
2 rőfös és rövid, 2 vas és fűszer és 6 vegyes
szakmabeli magyar, román és részben német,
tót és szerb nyelvismerttel bíró segédet.

Alánlunk:

1 mérlegképes könyvelőt, magyar és német le-
velezőt, 2 irodai tanót, 1 elsőrendű fűszer segé-
det ill. raktárost, 8 fűszer és csemege, 4 vegyes,
8 rőfös és rövid, 4 vas és fűszer és 2 fűszer és
rövidáru szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató. 301

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSU

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Harkányi: A holnap asszonyai, A holnap
férfiai Dr. Loránd: A vénülés, Szini Gy.: Egy-
sápadt asszony, Hatvany: Én és a könyvek,
Tábori C.: Pesti élet, Schaw Bernard: Warrenne
mestersége, Lester F. W.: A haladás lelki té-
nyezői, Jászai Oszkár: Művészet és erkölcs. Ka-
bos E.: Mária látogatói, Móricz Zs.: Sári bíró,
Földes J.: A kuruzsló, Szomaházy I.: A férjhez-
menés művészete; Kaffka: Csendes válsá-
gok, Szomor: Az isteni kert, Ignotus: Kisére-
tek, Csörgő: Levelek, amiket meg nem írunk,
Ady E.: Szeretném, ha szeretnének, Lager-
löf Z.: Az antikrisztus csodái, Heltai J.: Irók,
színésznők és más csirkefogók, Molnár F.: Li-
liom, Cholnoky V.: Tammuz, Pakots I.: Madam
Napoleon, Williams A.: Korunk találmányai,
Vrabély Á.: Vigabbnál vigabb históriák, Mal-
ling M.: Az első konzul regénye.

Nemeth: Sudermann: Strandkinder, Balle-
strem: Palazzó Iván, Wiggin Douglas: Was sich
in dem Gasthaus begab, Frenssen G. Klaus Hein-
rich Baas, Mann Thomas: Königliche Hoheit, Zo-
beltitz F.: Eva wo bist du? Bronson H. G. Meeres-
gold, Ewers H.: Der Zauberehring oder die
Teufelsjäger, Bartsch: Elisabeth Kött, Lager-
löf: Gösta Berling, Croker: Die jüngste
Miss Mowbray, Cerri I.: Evoo Aphrodite, Jakobsen
Die Lore am Tore, Hücker: Ich grolle nicht,
Twain Mark: Des Treulosen Ende, Schneider
M.: Nebenwege, Skowronek: Sarah und Hagar,
Upton Sinclair: Metropolis, Kipling Rudyard:
Lang Latte & Genossen, Gersdorf: Anna Monikas
Launen, Brandenfels: Madame Nett, Erhard E:
Die Lehnsjungfer, Ida Boy Ed.: Nichts über
mich.

Kölcsönadíj havi 1 kor. 20 fill, vagy köta-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak és tiszták?

Vidéki bérlők

is a legfigyelemesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy füzetenként 14 fill.

Weiner: Ha jó az éjszaka mulatni
kell, Zerkovitz: Ujjé! A ligetben nagyszerű,
Lehár: Zigeunerliebe, Zerkovitz: Előadás vé-
gén, Erbé Viktor: Katonazene, Ferenczy Gy.:
Miért? Kun M.: Hajnali dal, Weiner: Néger-
smokk, Szabad-e bemenni? Darewsky: On ez
a nő? Szepessy: Züllő nóták, Albini: Báró,
Trenk. Sajó: Üres a tészek, Raimann: Tipp,
mamsel, Nádor: Boldogtalan voltam, Zerk-
ovitz: De jó volna, Califano: Carmela mia,
Sas Náci: Asszony nóták, Balázs: Valaki-
nek muzsikálnak, Huszka: Rébusz báró, Lehár:
Fürstenkind, Weiner: Oh Löwinger.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.**

KERPEL IZSU,

könyv-, zenemű és papír,
kereskedése Aradon.

881

Telefon 885. 525.

6783

Telefon 693.

ZIMMERMANN JÁNOS vizsgázott ortopéd és minta cipészete

Arad, Deák Ferenc-utca 10.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

ortopéd és minta-cipészetemben

500 koronát fizetnek annak, akinek **Bartilla** fogvizének használata mellett, üvegje 80 fill. valaha ismét fogtörést kap, vagy a szája büszlik **Bartilla A. örökösök**, (H. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz., Rozsnyay Mátyásnál, Szabadság-tér és Vojtek és Welen. Kerjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok tel. jeler. tel. díjazottak. 711

Szép mellett,

dus keblet érhet el minden nő bármilyen korban egy hónap alatt **dr. Davison** világ-hírű **kebelkréme**-je által. Egyetlen szer a nők mellének gyors kifejlesztésére és kerek, kemény, telt és jól fejlődött kebel elérésére. Garantált ártalmatlan külső gyógymód meglepően reális és bámulatos hatással. Egyszerű beőrzés elég. Egészségre teljesen ártalmatlan. 40.000 hálai át. Egy tégely a sikerre elegendő. Ára 10 korona. Discretio. Postai szétküldés utánvétellel vagy bankjegy beküldése után **G. NIBEL B. M.** vegyész által WIEN III. 6896

matlan külső gyógymód meglepően reális és bámulatos hatással. Egyszerű beőrzés elég. Egészségre teljesen ártalmatlan. 40.000 hálai át. Egy tégely a sikerre elegendő. Ára 10 korona. Discretio. Postai szétküldés utánvétellel vagy bankjegy beküldése után **G. NIBEL B. M.** vegyész által WIEN III. 6896

mindennemű ural-, női- és gyermek-cipők készülnek leggyorsabb rübből a legdivatosabb kivitelig.

Különös figyelmet érdemelnek a nálam készült tavaszi szezon újdonságai, sárga, kék, barna, piros és illa bőrökből készült színes cipők. 1356

Egyben értesitem mindazokat, akik valamely szövetségnek, tisztviselői karnak, egyesületnek és társaságoknak tagjai, a fennálló olcsó árak dacára 10% árkedvezményben részesülnek még javításokért is.

Nagy gyári raktárt tartok a legjobb minőségű cipőcérekek és valódi angol gummisarkokból, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók. Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölköztetnek.

Szíves pártfogást kér **ZIMMERMANN JÁNOS**.

Millió háziasszonyak tisztitanak

Globus

Fémtisztítókivonatal

Mely a legjobb fémtisztítószer a világon

6805 — IV.

Ablakredőnyök!

Valódi önműködő amerikai ablakredőnyök **gyári raktára**, valamint damast és pálcika redők dus választékban kaphatók legjutányosabb árak mellett. Kiváncra ajánlat és mintával készséggel szolgálok.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű, férdívat és játküzlete Arad, Szabadság-tér 21. (Lengyel-ház.) 1438

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Schweidel József-utca 9. sz. alatt** egy teljesen modernül berendezett 1418

butor asztalos műhelyt

nyitottam. Elvállalok minden szakmába vágó munkákat a leg-szebb és legpontosabb kiszolgálás mellett.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem, tisztelettel

Jónás Aladár.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Méltóságos Gróf Hunyady Károlyné ujonnan épülő házában, a Forray-utcában folyó évi május hó 1-től

üzlethelyiségek bérbe adatnak.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Bódy Bódog,
bárgondnok.

1257

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépitő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

ÖSMERI MÁR

AZ

892

ORIAS FEDÁK

CIPŐ-KRÉMET?

Egy órlás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és bőrkereskedésben.

Ara 30 fillér.

Arad és erdélyi képviselő, Szemző Ármin, Arad. — valamint főraktár —

A hölgyközönség szíves figyelmébe!

ajánlom a most megérkezett tavaszi
Párisi, Bécsi, Prágai

női kalap modelleket.

Kiváló tisztelettel

Salzer Nelly

Szabadság-tér 10., földszint.

1304

Olcsóbb lett
a
SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgályi kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Porosz salon kőszén 4.80 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált portmentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

Zsebórák

és VALÓDI

ezüstárak

nagy raktára.

ARAD,

Andrássy-tér 14.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a közeledő építési szezon alkalmából elvállalok mindennemű

építkezési munkálatokat

kezdve a legegyszerűbb dologtól a legmodernebb kivitelig, ugyancsak tervezéseket, átalakításokat, javításokat, szóval minden e szakmába vágó munkálatokat a legjutányosabb árakon.

Kérem a n. é. közönség szíves támogatását.

Fodor József,

képesített kőművesmester

Miklós-u. 49.

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva.

Szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két évi letárlás. Ár: tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

Közzétette azonban, hogy a szállítója annak csak OLLA-t adja és ne engedjen magának cserélhetőbb értéket utáni utáni mint a jó oly jóval feldicsérni. — Az elárult helyek kimentésére, árjegyeket és eredeti propagandát vértámasztva küld az OLLA gummitárcsát Wien 11/123. Praterstrasse No. 57.

Maradandó és tartós boldogságot

Waldmann I. ékszerműves

Jegygyűrűi szerzik!

Ugyanitt a legszebb ékszerek és nászajándéktárgyak olcsón kaphatók.

Szabadság-tér 14

(Fiume kávéház mellett.) 567

Tégla kapható

alulirotnál, valamint
ujjonnan építendő ::

háza kölcsön is.

Parcellázásokat elfogadok.

Kirle Antal

téglagyáros 1248

Flórián-utca 6/b. szám, 5. ajtó.

Értesítés.

Van szerencsém igen tisztelt volt vevőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy

Arad, Boros Béni-tér 9. sz.

liszt, cukor, só, hüvelyes vetemények és kenyérüzletet nyitottam.

Főtörökvésem leendő, hogy mindenkor friss és jó áruimmal figyelmes kiszolgálás mellett igen tisztelt vevőim minden igényét legjobban kielégítem.

Szíves pártfogást kér
kiváló tisztelettel

Zabán János,

a Zeltler Rudolf és Társa cég volt üzletvezetője.

Rövid időre

valódi és eredeti párisi

női kalapokból

kiállítás rendezek

a Rozsnyay-féle ház első emeletén, Eötvös-utca 1. sz.

Tisztelt hölgyközönség, hogy be-
vásárlásaival április hó elsejéig
várjon, amikor is párisi utamból
visszatérek.

1066

K. Ritscher.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerárátára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

501

Welter János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és Brill-
láng tárgyak a legmagasabb árban meg-
étetnek vagy más tárgyra átcserélhetők
TELEFON 438. TELEFON 438.

Özv. Frank Vilmosné

sírkőnagyraktára

Arad, Boros Béni-tér 2.

(a Széchenyi malommal szemben.)

Ajánlja dusan felszerelt sírkőraktárát, ahol sírkövek a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebbig a legjutányosabb
árért kaphatók és megrendelhetők.

A pontos kiszolgálást törvényesen bejegyzett üzletvezetőm :
Beloni Jakab szakképzett kőfaragómester sok évtizeden át
szerzett tapasztalatai nyomán elismerésre méltóan végzi.

Szíves pártfogást kér

Özv. Frank Vilmosné.

LEGJOBB SZABÁSU

férfi felöltőket és ruhákat készít
valódi angol szövetből

HIRSCH ANTAL

1353

uri szabó Arad, Andrássy-tér (Lócs-ház) Telefon 677. szám.

Alapított 1888. évben.

Várhoi László

uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minerita-paletta a leányiskolával szemben.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletre. A bekövetkező őszi időnyre beszerztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egységek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltek.

Kiváló tisztelettel

Várhoi László.

481

Ujonnan berendezett üzletemben

a legújabb divatu I. Hückerl és Böhm-féle legkitünőbb minőségű valódi nyulszőrből és saját készítményű

Tavaszi és Nyári kalapjaimból

nagyválasztéku raktárt tartok. Női model szalmakalapok nagy raktár.

Ugyiszintén panama és más kalapok festését, javítását és tisztítását jutányos áron elfogadom, cilinderek vasalását azonnal eszközölöm.

A t. közönség szíves pártfogását tisztelettel kéri

Bittenbinder Konrád

Arad Deák Ferencz-utca 24. sz.

Ajánlom saját termésű kitűnő

hegyi boraimat,

valamint saját főzésű cognac, szilva- és törköly pálinkáimat, ugyiszintén kitűnő rác ürmöst, palackokban, bármilyen mennyiségben házhoz szállítva. — Telefon 297.

Quirini Sándor

szőlőbirtokos.

231

Aulich Lajos-utca 7e. sz.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szita-árak és acélsodrony ágybetét készítői :-:

Arad, József főherceg ut 8.

Gyártelep: Kossuth-utca

45. szám. Telefon 557. sz.

Ajánlják minden e szakba vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe,

melyek versenyképes olcsó árt kaphatók.

Arjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi gkel. román egyházmegyei szentszék 5544/1909 szám alatt kelt határozata alapján, a **mondorlakai** gkel. román templom tatarozására és ez előtt egy új vaskerítés felépítésére ezennel árlejtés hirdettetik, mely f. évi április hó 17-én d. e. 11 órakor fog megtartatni a hitfelekezeti iskola termeiben.

A tervrajzok és költségvetés betekinthetők a lelkész hivatal irodájában. Ezek szerint az összes munkálatok kikiáltási ára 3123 kor. 73 fillért tesznek ki.

Az árlejtésen résztvevők az árlejtés megkezdése előtt kötelesek 10% bántpénzt készpénzben, vagy elfogadható értékű papírokban az egyházzogndokság kezéhez letenni.

Az egyházközségi választmány már most kijelenti, hogy a tervrajzok és költségvetés, valamint a megkötendő szerződés nemkülönben a felülvizsgálati költségek vállalkozót illetik, és hogy a résztvevők a tervrajzok és költségvetés betekintéseért, vagy az árlejtésen részvevéseért napidíjat és utiköltséget kérni nem jogosultak.

1405

Mondorlak, 1910. évi március hó 16-án.

Az egyházközségi választmány.

Vendéglő-üzlet

átvételére kerestetik igen előnyös feltételek mellett

alkalmas egyén.

Felvilágosítás e lap kiadóhivatalánál nyerhető.

1407

Borosjenőn

a főtéren Báró Solymossy Lajos ur tulajdonát képező ujonnan épült

emeletes szállodája

1910. július hó-tól

bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítást nyújt csakis személyes megjelenésre Scheer Lajos bérbeadónál ugyanott.

Levelek teljesen figyelmen kívül hagyatnak.

1403

LEGNAGYOBBI ÉLVEZET

I csésze finom tea.

TEA ÉS**RUM**

hirneves minőségeinket becses figyelmébe ajánljuk.

Legolcsóbb árak.

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

ARADON.**ARADON.**

Építész urak figyelmébe!

A, átlom jutányos ár mellett
raktáromon levő 1381

Lantinfákat
Folkman,
fakereskedő, Ujarad,
Telefon 167.

Saját termésű kitűnő
tisztán kezelt magyaradi
ó és pecsenyeborok
ugy nagyobb mennyiségben, va-
lamint palackokban kapható
Winter Adolf
ügyvédnél 441
ARADON,
Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Eladó!

Egy új vendéglői vagy nagyobb ház-
hoz 6 főző lyukkal ellátott takaréktűzhely
vasból, csapos réz üsttel.
8 drb. faviágládák, felül diszes fakor-
lással, 160 cm. hosszú, 125 cm. magas.
2 drb. használt üstház, üsttel együtt.
1 drb. nagyobb cserepkályha, használt.
4 mtr. kerítés rács, 4 méter folyosó
rács, több különböző méretű vasablakok,
2 íróasztal.
1 esztergapad fémmenyőre, géphajtásra.
3 drb. Görredőny, új, 140 cm. széles,
295 cm. hosszú, teljes méretben,
1 drb. Görredőny, új, 80 cm. széles,
370 cm. hosszú.

Zászlótartók készletben vannak.
Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos 1385
Arad, Fácán-utca 6. sz.
Telefon 590.

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt
nagyközönséget értesíteni, hogy
Ruzicska Alajostól

cimfestészeti műhelyt

átvettem s azt szakértelemmel to-
vább vezetem.
Főtörökvésem, hogy mélyen
tisztelt megrendelőim igényeit fi-
gyelmes kiszolgálással legjobban
kielégítem.
Szíves pártfogását kérve, ma-
radtam kitűnő tisztelettel
Szabó Ferenc
címfestő 1389
Chorin Áron-utca 2.

Alapított 1882.

Telefon 688. szám.

Bruckner Lipót

butorgyár, kárpitos és diszítő
ARAD, Andrásy-tér.
Matzky-cukrászda mellett. Neuman-palota.

Ajánlja saját készítményű, szolid kivi-
vitelű butorait:

Hálószobák 190 forinttól kezdve.
Ebedlők . . . 140 forinttól kezdve.
Szalongarnitúrák 95 frt. kezdve.

NEUSCHLOSZ Pontos és lelkiismer-
etes kiszolgálás.
Kedvező fizetési fel-
tételek.

A Neuschlosz-féle hírneves tö-
mör keményfa butoroknak ki-
zárólagos árusítása. ::

Az országos magyar vasutas-
szövetség szállítója.
Vidéki rendelések gyorsan és pon-
tosan intéztetnek el.

Husvétí illatszerek

és

locsolóvizek

nagy választékban.

Ragyogó színű tojásfestékek.

Ostan-papir. Mikádó-papir.

Kapható

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

411

Arad, Szabadság-tér.

Afrana

a legjobb varrógép

házi és ipari célokra. — Kizá-
rólagos raktár: 346

Koch Dánielnél

Deák Ferenc-utca 42.

:: Kedvező fizetési feltételek. ::

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány
és gombkötő áruk
nagy raktára.

Rendelések a legizlésebb ki-
vitelben, gyorsan készíttetnek.

A világ legtökéletesebb szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot,
bíbireset, b. vörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az eleg ns hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitő-
szerek közül az első díjat nyerte el. (Dissoklevél a nagy aranyérmekkel.)
Ara egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu
tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál
csak a Hajós-féle Ibolya-Cremet vessék kőrnál és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

421

HAJÓS ÁRPAD gyógyszertárban
Arad, Andrásy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszertár, illatszerüzlet és drogeriában.

Telefon 275.

Telefon 275.

VAS ÉS TÁRSA

Arad, Boros Beni-tér 6. sz.

Ajánlja a legjobb minőségű

építési anyagát

u. m. saját termelésű **kőrösbányai építő- és darabos meszet**, valamint **gipszet**. Raktáron tart állandóan nagy mennyiségben **hornyolt és hódfarku cserepeket, sajtolt téglákat, nádfonatot, bakula-fonatot, Román és portland cementet és mindennemű cement-árut, u. m. cementcsöveket, cementlapokat, kutgyűrűket stb. dolgokat.**

Új és régi épületek

1258

parketirozásához

szükséges la amerikai tölgyfa parkett

legolcsóbb árért kapható.

Gondos anyák

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó tiszta kellemes ízű Hajós-féle

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízénél fogva felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem terbeli, sőt az étvágyat még fokozza. Ara egy üvegnek **2 korona**. Óvakodjunk mindennemű keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle idegen szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

Fagydagaganatok

elmulasztására **Fagyviszke-tesség** biztos megszűntetésére

legjobb szer a „Frigin”. Ara 1 üveg ecsettel és utasítással **70 fillér**.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „Melogen”. Egy pár pere alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete szívre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara **2 korona**.

Kitűnő amerikai gummi

a „Miter” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona**.

421

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Alapított 1858.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tökölly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonmú gyáraival a versenyt felvevessük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, hímzéseket, csipkéket, keztyűket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) bőféhéren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kényőket, férfi ingeket stb., melyek modern fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szíves megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

431

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

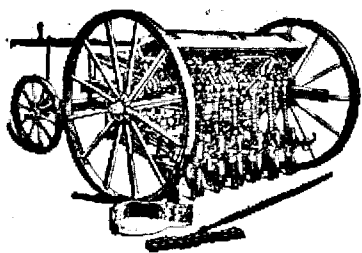
Pontos és gondos kiszolgálás.

Pontos és gondos kiszolgálás.

Vevőink általános megelégedettsége

a legjobban tanúsítja gyártmányaink jószágát és azok szolid szerkezetét.

Elsőrendű kivitelben szállítunk:

Jakarmánykészítő-gépeket

kézi-járgány és motorhajtásra,

vető-gépeket,**arató-gépeket,****gabonatisztító-gépeket,****cséplő-gépeket, szőlősajtó és zuzókat**

kézi-járgány és motorhajtásra, valamint minden másfajta gazdasági gépeket.

Ph. Mayfarth & Co.

gazdasági gépgyár, vasöntőde és gőzhámoz

Alapítva 1872. **Bécs II., Taborstrasse 71.** 1050 munkás

Kitüntetés több mint 650 arany, ezüst éremmel, stb. 219

Részletes árjegyzék ingyen. Képviselek és viszont elárultok keresetnek.

Vas- és rézbutor. sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat

vas- és rézbutorokban,

a legjobb kivitelben. 343

Sodronyágybetétek

vas- és fagerettel, minden méretben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

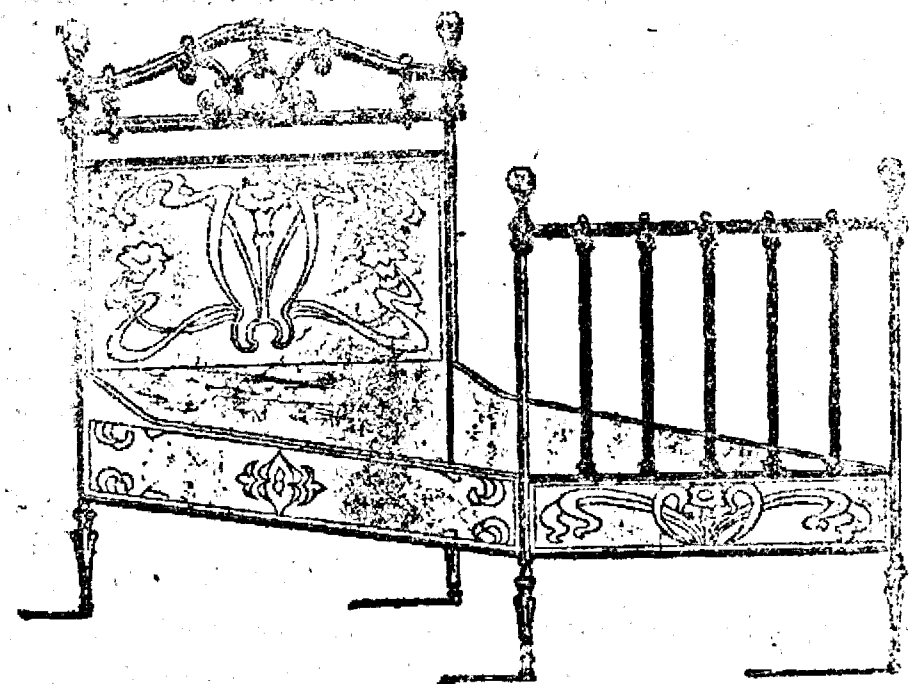
Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

Gyárhelyiség Aulich Lajos-utca 14. Üzlethelyiség József főherceg-ut 7.

Telefon 428. szám.

— Árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. —

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel

Fleischer Testvérek.**Uj épületfa üzlet!**Van szerencsém a t. c. építő és építető közönség szíves tudomására hozni, hogy a **Radnai-uti vámháznál új épületfa üzletet nyitottam**, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a **legjutányosabb árban árusítom.**Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova **ingyen eszközölöm.** 1282Ajánlom továbbá saját mészkemencében termelt **I. oszt. építő-meszet** waggononkénti szállításra, valamint saját erdőből termelt

Léceci portland cementgyár egyedelárusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,
fakerekedő.**Dein Paula**

női kalap divatterme Aradon, Weitzer, János-utca 9. sz.

(Uj leányiskola-épület.)

Ajánlom az uri hölgyközönség szíves figyelmébe

tavaszi legújabb faconu párisi és bécsi modell kalapjaimat, melyek dus választékban már megérkeztek.

Számos éven át szerzett tapasztalatom alapján módomban van kalapdiszítéseket és átalakításokat minden igénynek megfelelőleg legizlésebben elkészíteni.

— Üzleti elvem szolid és pontos kiszolgálás. —

Szíves pártfogást kér, kitünő tisztelettel

1272

DEIN PAULA.

Oh jaj!

Megfojt az az
átkozott köhögés!Köhögés, rekedtség és
elnyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásúak**Egger mellpasztillái,**az étvágyat nem ront-
ják és kitünő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljtem!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított!Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajos Arpa, Araber Giza, U. Kon-
suth Pál, Ring János, Rozsnyay J. örök, Hauer Lajos, Vajtkó Kálmán gyógyszerárakban. Vajtkó
se veszes drogueriának.Gyerekek: Masznyik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Pócskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban
Ó-Pócskán: Rozsnyay János gyógyszerárakban
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Szikezőn: Fűrédy Károly örök. gyógyszerárakban.

6911

Husvétí levelezőlapoknagy választékban, gyönyörű kivi-
telben, jutányos árak mellett**Pichler Sándor**papíros-, írószer- és
üzleti-könyv raktára-
ban kaphatók. ::

Szabadság-tér 1. sz.

401

Telefon 308. sz.

Paladics György asztalos mester

Főműhely: Arok-utca 7. szám.

Fiókműhely: Deák F.-utca 33.

Elvállai legjütányosabb árak mellett mindennemű épület és butor munkákat, ugyszintén üzlet, iroda berendezéseket és portálakat. Vidékre árkülönbözet nélkül.

574

Költségvetés díjmentes.

Bársony és bőrpapucsok

mindenféle színben és fajtában legolcsóbb és legjobb kivitelben kaphatók 1208

Kovács Mihály-nál, Hódmezővásárhelyen

Malom-utca 6. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök bárhova.

Aki szép akar lenni,

aki üde, rózsás, bársonyfinom arcbőrt akar, az ne használjon egyebet, mint az általános kedveltségnek örvendő

Rogátsy-féle Pipere-Boraxot.

A fürdővízbe keverve, a testnek ruganyosságot, üdéséget és frisséget kölcsönöz. A gyermek testét edzi és megátalja a gyakori fájdalmas kipálások. Bőrök, szepők, májfoltok, pörvényszek és mászerek eltávolítására a legbiztosabban ható szer.

Mint háziszere

szintén a legmeglegben ajánlható a Rogátsy-féle mappur Pipere-borax, amely a fogak fehéritéséhez epen úgy, mint a torokgyulladások, sebesedések gyógyításához, valamint szájbiz eltávolításához, páratlan sikerrel alkalmazható. Másanál határozottan nélkülözhetetlen, mert anélkül, hogy a fehérségének a legesekélyebb ártalmára lenne, annak vakító fehérséget és fényességet kölcsönöz.

— Egy doboz ára 30 és 75 fillér. —

Próba doboz 15 fillér.

Rogátsy-féle borax-crém ... 1. — kor.
Rogátsy-féle borax-szappan ... 40
Rogátsy-féle borax-puder ... 120
Rogátsy-féle borax-fogorém ... 50

Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és jóbb fűszerüzletben. —

Készlet: 453

Rogátsy Kálmán drogériája

Budapest, VI. Rákóczi-ut 10.

Csak Rogátsy névvel való!

Értesítés!

Van szerencsém egy a helyben, mint a vidéki nagyközönség közönséget tiszteltet, hogy Aradon, Bockó-utca és Hálter sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: gallérokat, kezűket, ferflingeket és bármilyen fehérneműket, melyeket hófehérre mosunk. — Egyen tudatom a n. é. közönség, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gémosóda osztályának vezetője voltam e legabban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb megelégedésre szolgálom ki b. rendelémet. — A n. é. közönség szíves jóindulatát és támogatását kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Apró István és Társa

tulajdonosok. 494

Görredönyökhöz

acél rugókat raktáron tartok a kívánatra azt el is helyezem. Minden lakatos munkát elválllok. 1082

Panker F. Viktor mű- és építő-lakatos.

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Telefon 590

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a legmagasabb ár mellett veszek mindenféle használt férfi ruhákat, ugyszintén utazó és városi bundákat, valamint bármilyen gyártmányú butorokat, ebédli és hálószeba berendezéseket.

Kívánatra bármely időben a házhoz megyek és készpénzfizetés mellett a megvásárolt tárgyakat azonnal elszállítatom.

Felmerülő b. szükségleteinél kérem a n. é. közönség b. pártfogását

kiváló tisztelettel

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5.

Kisdó templom-épület. 1211

Értesítés!

Van szerencsém a helyben és vidéki kereskedő árak b. figyelmét felhívni arra, hogy műhelyemet teljesen újonnan felszereltem, ahol mérlezknek újonnan való készletét, de különösen mindenféle

mérleg javítását,

valamint súlyok pontosítását a lehol legjütányosabb árakon elválllok.

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását, tisztelettel 635

Benkő József

Fejsze-u. 39.

Dávid Péter beton építési vállalata

Trombita-utca 19. sz.

Elválllok granit, terázo és beton munkákat, valamint beton csatornázásokat, viztartányokat, gép-alapszokat, cementbordókat, cementjárdafolyosók és fürdőszobák elkészítését a legegyszerűbb kivitelől a legdiszesebb kivitelig is készítek. 571

Tisztelettel

Dávid Péter.

Rheuma

kőszvény, ízületi, ideghegeknek károsodás, legyón tudatom levélbe, hogyan szabadultam meg ezen kínos szenvedélemtől. 6881

Carl Bader, Illertissen (Bayern.)

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az urihölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrínyi-utcaiban Amtmann M.-né cég alatt

női kalap divattermemet

személyes vezetésem alatt megnyitottam.

Legújabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szíves további pártfogásukat.

1075 Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem.

Gyászkalap állandóan raktáron.

Varga János

Arad, Deák F.-u. 30.

Ész butoráru üzlet.

Rendeléseket elfogad úgy asztalos, mint kárpitos szakmában legjütányosabb árak mellett. 586

Czipész-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém az igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy régi jóhírnévnek örvendő 996

czipészüzletemet

szemben Kossuth-utca 8. sz. alá helyezem át, hol is a mai kor igényeinek teljesen rendezem be.

Főtörékvésem, hogy saját készítményű legdivatosabb női, férfi és gyermek-czipőimmel legjütányosabb árak mellett igen tisztelt vevőimet kielégítek.

Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Mihály,

uri és női czipész.

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLO

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyitott

női és férfi szabó

műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legjütányosabban s legelőnyösebb ár mellett elválllok,

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,

női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt 591

Értesítés

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Aradon, Wesselényi-utca 34. sz. a. a mai kor igényeinek megfelelő

lakatos műhelyt nyitottam.

Elválllok minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítést, sírrácsokat, valamint takaréktűzhelyeket a legzebb és legjobb kivitelben.

Javítások pontosan és jütányosan eszközölkötnék.

Tervekkel és költségvetésekkel készséggel szolgálok

Kiváló tisztelettel

Böszörményi János,

lakatos mester.

Ugyanott egy jóerkölcsű fiu tanulónak felvétetik. 505

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz.

alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficzipőket legjütányosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izlases kivitelben pontosan elkészítek, ugyszintén javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női czipész. 561

Új női kalap divatterem!

Van szerencsém szíves tudomására hozni, miszerint helyben, Andrásy-tér 20. sz. a., (Fischer EHz-palota udvarában) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női-kalap divattermet nyitottunk.

Támaszkodva több éven átszerzett tapasztalatainkra melyeket Pavicsics M. urnő helybeli divattermében sajátítottunk el. 1273

Divat-termünkben mindennemű átalakítások és javítások a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan eszközölkötnék.

Gyászkalapok 24 óra n belül készítenek.

Teljes tisztelettel

Schweiger Anna és Békési.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket kiváltak és vesznek. Farkas Streicher Arad Tökölly-tér 1. 508

M. v. v.

Vágtelen örömet szerzett a küldött ajándékokkal. Itt e helyen nem is tudom azt elmondani, mily jól esett látnom, hogy még nem felejtett el. — Magam részéről is biztosíthatom, hogy mindig szívesen és szeretettel gondolkodom magára. Nagyon köszönöm a megemlékezést. Tartson meg továbbra is jó emlékében. Kezeit csókolom.

Két bőr, fauteuille

eladó hetven forintért. Boros bérletér 7, földszint 8.

Eladó

árpa, buza, zab, szalma és pelyva. Pichler János Eötvös-u., 2. 1455

Modern butorok.

Világosan hálószoza, mahagóni könyvszekrény, angol bőrgarnitúra, íróasztal, ebédlő asztal székekkel stb. eladók Gergely, Zrínyi-u., 4/a.

Hat kocsí gyepszéna

négy kocsí muhar széna eladó. Bővebbet a színtei jegyzői irodában. Telefon 1. szám. 1454

Egy perfekt gyorsíró

ki a gépirásban is jártassággal bír, állást keres. Cím a kiadóban 1456

Jó családból való

két leány vidéki előkelő ur háznál alkalmazást keres Varrásban teljes jártassággal bírnak. Levelek a kiadóhivatalba kéretnek. 2 nővér" jelíggel. 1447

Kereskedelmi iskolát végzett

fiatalember helybeli nagy részvénytársaságnál felvétetik gyakornokul. Ajánlatok A. F. G. jelíggel a kiadóhivatalba kéretnek. 1439

Egy szép tisztá

különbejárattal butorozott szoba esetleg teljes ellátással 1 vagy 2 fiatal embernek József főherceg-ut 1, a városházával szemben kiadó. Bővebbet a házmesternél. 1461

Felső kereskedelmi iskolát

végzett, gyakorlottabb keresztény fiatalember, ki katonai kötelezettségének eleget tett, alkalmazást nyer 150 kor. kezdőfizetéssel. — Ajánlatok az eddigi alkalmaztatás megjelölésével „Önálló” jelíge alatt a kiadóba kéretnek. 1148

Ebédlő,

szalon és hálószoza butor és kápek, elköltözés végett jutányosan azonnal eladók. Cím a kiadóhivatalban. 1424

Egy jó karban lévő

kereskedő, felszerelve, jutányos árért eladó Török Gábor-utca 5a. 1428

Eladó

Margit-utca 8. számú adómentes ház, melyhez 4 lakás van, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet nyanyott. 1422

Eine fische

lustige Frau sucht angenehme Gesellschaft (deutsch). Briefe erbeten unter „Humor” Poste restante. 1428

Teljesen jókarban lévő

üzletberendezés, kalapüzletnek és szabóknak alkalmas, eszszolt nagy tükörrel, jutányos áron azonnal eladó. Bővebbet Major Julia kalapüzletében, Weltzer János-u 1452

József főherceg-ut 20. alatt

egy — esetleg két felé osztható — első emeleti 10 szobás lakás összes mellékhelyiségekkel augusztus hó 1-re kiadó. 1392

Egy 8 év óta használt

6 HP erejű „Marshall & Cons” féle cséplőgép eladó 8100 korona árért. Vevők forduljanak Siclován György Mitrutlu-hoz (Pécska, házszám 870. 1411

Jrogép

keveset használt, teljesen jókarban eladó. Magkeresések „Jost” jelíggel a kiadóba. 1425

Aradhoz közel fekvő pusztai háztartás önálló ellátására egyszerű,

jó gazdaasszony keresetlik,

ki jól főz és a falusi háztartás minden ágazatához ért. Belépés ideje f. évi április hó 1. Cím: Dr. Mittler Izidor Arad, Nádasdy-palota. 1873

Keresek

egy száraz raktárt májustól novemberig, mely alkalmas butorok elhelyezésére. Ajánlatokat „butor” jelíggel a kiadóhivatal továbbít.

Eladó kocsik.

Egy Kölber-féle phaeton hajtókoszt luxus kiállításban egy Kölber féle amerikai, továbbá egy vászonfedelű vis - a - vis eladó Bővebbet Erzsébet-körút 22. a házmesternél. 1294

Egy jó külsejű

fiatal segéd ajánlatát kérjük, egy tanuló fizetéssel felvétetik. Rosenblüh H. és Társa. 1396

Telefon 348.

Husserl Manó bádigos vízvezeték szerelő. Javítások 161 olcsón és gyorsan. Arad, Szt. Pál-utca 11.

Jó minőségű

tégla Baszista Jakab téglatelepén kapható. Bővebbet Szent Péter-tér 8. szám. 1162

Vécsey-utca 12. sz.

modern földszintes bérház eladó. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 1291

Delutáni órákra

könyvelést és egyéb irodai teendőket is elvállalok. Leveleket „Szerény igények” alatt a kiadóhivatal továbbít. 1292

Keresek

május elsejétől november elsejéig egy 2 szobás lakást. Ajánlatokat „2 szoba” jelíggel a kiadóhivatal továbbít.

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., 6-bor 1908. évi 40 kr 1908. évi 84 kr-ért árulom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Végre megjelentek

Dóczy, Fráter és Balázs nótáskönyvei, melyek együttesen, tükban 5, külön 2 koronájával kaphatók. A magyar dalköltészet e több, mint 100 koronát érő gyémánt csak rövid ideig lesznek az olcsó kiadásban forgalomban. Rongált dobozu levélpapírok minden elfogadható ártan kaphatók. Vidékre pontos kiszállítás. — Kerpel Izó könyvkereskedése, Aradon. 525

Jóforgalmu

szatocsüszlet elköltözés miatt azonnal eladó. Cím kiadóban. 1418

Kujeden

egy jóforgalmu üzlet Italméréssel azonnal átadó. — Cím bővebben Weiszberger J., Kujed. 1420

Jóforgalmu

fűszerüzlet és vendéglő tekopályával eladó. Cím a kiadóban. 1416

Kajó-utca 2. szám

alatt 4 szobás utcai lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt május 1-ére kiadó. 1395

Mellékkeresetre

könnyen szert tehet bárki, ha sorjegyeknek részletfizetésre való eladásával foglalkozik. Magas jutalék Esetleg fixfizetés. Tervezeteket küld a Temesvári Kereskedelmi Részvénytársaság Váltóüzlete Temesvár, Jenőherceg-tér 8a. 1412

Zenel szenzáció!

Fráter Loránd, Balázs Árpád, Déry József nótáskönyvei ismertebb dalok, Rácsos kapu, Rácsos ablak, Ha te engem barna kis lány, Gyere velem akác lombos falumba, A fonóba Száz szál gyertya, Ott ahol a marosvíze, Őszi róza, Hull a zápor kün a pusztán, Barumadár. Ezenkívül 120 magyar dal 8 kötetben 5 korona egy-egy kötet külön-külön 2 korona. Ingusz I. és Fia zenemű-kereskedése Andrássy-tér 16. 671

Egy 3 éves gyermekhez

jó házból való leány honnenak keresztetik. Pályázók jelentkezzenek Deák Ferenc-utca 36. a házfelügyelőnél. 1414

Egy segéd

a rőfős- és fonalárú szakmából, mely a magyar, német és román nyelvben jártas, rögtön belépésre felvétetik. Ajánlatok Wohlberg Lípót cághoz Arad. 1285

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete

tavaszi

cipő-árjegyzéke.

Női-cipők:

Komott laszting...	frt. 1.50
Kivágott cipő zergebőrből	2. — feljebb
Regatta	2.80
Regatta	zsevrőbőrből 4.50
Fűzős	zsevrőbőrből 3.60
Fűzős	zsevrőbőrből 5.50
Gombos	zsevrőbőrből 4.80
Gombos	zsevrőbőrből 6.50

Férfi-cipők:

Cugos cipő, sima, vikszon	3.30
Cugos cipő, bezecsa, vikszon	4. —
Bergsteiger cipő, tükörbőrből	4.80
Cugos cipő, sima, dongola könnyű	5. —
fűzős lábakra	5. —
Bergsteiger cipő, zsevrőbőrből	6.50
Cugos cipő, bokszbőrből	5.80
Bergsteiger cipő, bokszbőrből	6.20
Bergsteiger cipő, barna zsevrőbőrből	7.80
Fél cipő, zsevrőbőrből	5. —

Gyermekcipőket minden nagyságban raktkoron tartunk. 1357

Vidéki megrendeléseknél a lábnyomot papírra lerajzolni kérjük.

Utánvét mellett szállított áruknál 8 napon belül a mag nem teljelt becsoréljuk.

4089—1910. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi minster 85075/VII. A. 2. 1908. szám alatt kiadott körrendelete alapján meghagyom a gyümölcs termelőknek és kert tulajdonosoknak, hogy a mező és kert gazdaságban nagyobb károkat okozó rovarok ellen való hathatós védekezés céljából a téli hernyó fészkeket és lepke tojásokat valamint a vértetűs és darázs fészkeket alaposan irtás ki. Ezen rovarok irtása már most megkezdendő és addig folytatandó míg teljesen ki nem pusztulnak. Legnagyobb gond fordítandó a hernyó és vértetűs irtására.

Pfigyelmeztetem az érdekelteket, hogy az a ki a fentebb elősorolt irtásokat folyó évi március hó végéig elmulasztja úgy az irtás, költségére natoságilag lesz folytatva téve és kívül az 1884. évi XII. t. c. 95. §. K. pontja alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1910. évi március 5-én.

Sarlot,
főkapitány.

Használt

ó l o m

megvételre keresztetik

Olcso bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“ 291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vászon maradékok minden árban!

A tavaszi idényre! Ajánljuk
nagyválasztéku szövet, delain,
zephir és karton raktárunkat
== a legolcsóbb árakon. ==

Fegyházban kötött harisnyák.

Nagy : : : választék **husvétii cukortojásokban** és különféle **alkalmi cikkekben**

1453

NYÁRY TESTVÉREKNÉL, Arad Salacz-utca 2. szám. Telefon 249. sz.

Üzlet megnyitás!

1209

FODOR és HALÁSZ

kalap, fehérnemű és uri divat üzlete

== megnyit ==

Neumann M. cs. és kir. udvari szállító ruhatelepe mellett.

Tavaszi újdonságok:

Rendelésszerűen készült női costümök,

toilettek, felöltők, köpenyek legelegánsabb

■ ■ kivitelben és nagy választékban ■ ■

RADÓ GYULA

■ ■ női divatáruházában ■ ■

ARAD, a Minorita-templommal szemben.

Külön mérték osztály.

Telefon szám 238.